Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 16 июнь 1972 йил, жума | ◆ № 140 (15.311). | ◆ Баҳоси 2 тийин.

ИШЧИ СИНФИНИНГ ВОРИСЛАРИ

Партиямиз XXIV съезди томонидан белгилаб берилган саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг улуғвор программаси ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар сафини йил сайин малакали ўринбосарлар билан тўлдириб, мустаҳкамлаб боришни тақозо этади. Бу масъулиятли вазифани амалга ошириш асосан ҳунар-техника таълими ўқув юртлари зиммасига юклатилган. Ҳозирги кунда республикамизда 150 та ана шундай ўқув юртлари мавжуд бўлиб, уларда 50 мингдан кўпроқ ўғил ва қизлар таълим олмоқда. Айниқса, кейинги йилларда ҳам касб, ҳам умумий ўрта маълумот берадиган ҳунар-техника билим юртлари тармоқларини кенгайтиришга асос солинди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тез суръатлар билан юксалаётган халқ хўжалигимиз талабларига тўла жавоб берадиган маҳорати юксак, сиёсий актив ишчи ва деҳқонлар авлодини тарбиялаб воягa етказиш масаласига ҳамиша катта эътибор бериб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1969 йилда қабул қилган «Ҳунар-техника таълими системасидаги ўқув юртларида малакали ишчилар тайёрлашни янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори ҳам бунинг яққол далилидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қарори билан ёшларнинг касб танлашлари бўйича идоралараро республика совети ташкил этилган эди. Ҳозир мазкур совет ўқувчиларга ва бутун ёшларга касбни тўғри танлатиш йўли билан халқ хўжалигига кўмаклашишнинг актуал масалаларини муҳокама қилиб, тегишли тадбирлар ва тавсияномалар ишлаб чиқмоқда.

Ҳунар-техника мактаблари маъмуриятлари кейинги йилларда партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотларининг яқиндан ёрдамига таяниб, ўқув юртларига талабалар қабул қилиш ишини яхши уюштирмоқдалар. Эндиликда республикамизда инженер-педагог ходимларнинг катта армияси вужудга келди. Янги ўқув планлари ишлаб чиқилди, кўп нусхада дарсликлар ва бошқа қўлланмалар чиқарилди. Билим юртларидаги назарий машғулотларни малакали, тажрибали педагоглар олиб бормоқдалар. Ҳунар-техника билим юртлари замонавий техника ва иш қуроллари билан жиҳозланган. Уларда саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари учун 150 дан зиёд ҳунар ва касб бўйича моҳир ишчи ва хизматчилар етиштирилмоқда.

Республикамиз ҳунар-техника билим юртларини тамомлаб фидокорона меҳнат қилаётган ёш ишчиларни, деҳқонларни ҳамма жойда, масалан, Бекобод металлургия заводида, Чирчиқ химия комбинатида, Ангрен кўмир ҳавзасида, Бухоро газ конида ва бепоён пахта далаларимизда, хуллас халқ хўжалигининг барча соҳаларида учратиш мумкин. Ҳунар-техника билим юрти собиқ талабаларидан 28 кишининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлганининг ўзи бу фикримизнинг ёрқин далилидир.

Лекин бу муваффақиятлар тобора ўсиб бораётган ҳаёт талабларига тўла жавоб беролмайди, албатта. Халқ хўжалигининг ҳунар-техника билим юртларини битириб чиқаётган малакали ишчи кадрларга бўлган эҳтиёжи ҳали ҳам тўла қондирилмаётир. Кўпгина министрликлар ва идоралар ҳунар-техника таълими системасида бундай кадрларни тайёрлашга етарли эътибор бермаётирлар. Ҳунар-техника ўқув юртлари қурилиши ва уларнинг ўқув базасини мустаҳкамлаш масалалари баъзан эътибордан четда қолаётир. Малакали ишчилар тайёрлаш даражаси айрим ҳолларда юксалиб бораётган социалистик ишлаб чиқариш талабларидан орқада қолмоқда. Ҳали ҳам айрим билим ўчоқларида машғулотларни зарур тайёргарликка ва мутахассисликка эга бўлмаган кишилар олиб бормоқдалар. Ўқитувчи ва тарбиячи кадрларнинг қўнимсизлиги фактлари ҳам тез-тез учраб туради. Баъзи областларда ҳунар-техника ўқув юртларига хотин-қизларни жалб этиш масаласи ачинарли аҳволда. Бир қатор областларда эса бу мактабларга ўқувчилар қабул қилиш плани йил сайин бажарилмай келяпти.

Халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун малакали ёш ишчилар тайёрлаш — ҳунар-техника таълими системаси ходимларининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топган куннинг 50 йиллигига муносиб совғасидир. 1971—1975 йилларда ҳунар-техника таълими ўқув юртларида 247,1 минг ишчи кадрлар тайёрлаш мўлжалланган. Беш йиллик охирига бориб республикадаги ҳунар мактабларининг сони 266 тага етказилади. Бу ниҳоятда масъулиятли ва кўп меҳнат сарфлашни талаб қиладиган вазифадир. Мавжуд ҳунар-техника мактаблари ишини лозим даражада уюштириш учун ҳали анчагина тадбирларни амалга ошириш зарур. Энг аввало бу ўқув юртларининг ҳаммасида ўқув-тарбия ишларини тўғри йўлга қўя билиш керак. Бунинг учун мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларни ҳозирги замон асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш, ўқитишнинг илғор усулларини қўлланиш зарур. Ўқув-тарбия жараёнларини тўғри ташкил этиш кўп жиҳатдан таълим берадиган мастер ва ўқитувчиларнинг малакаси қай даражада эканлигига боғлиқдир. Улар ўсмирларга фақат касб ўргатибгина қолмай, айни пайтда бўлғуси ишчиларнинг дунёқарашига ҳам таъсир кўрсатадилар.

Қишлоқ хўжалиги учун кўплаб мутахассислар етиштириш доимо партия ташкилотлари диққат марказида бўлиши керак. Маълумки, колхоз ва совхозлар йилдан-йилга янги техника билан қуролланмоқда. Уларни бошқарадиган кишиларга бўлган эҳтиёж ҳам табиий равишда ортиб бормоқда. Партиямиз чақириғига жавобан комсомол ташкилотлари қишлоқ ёшларига оммавий равишда механизаторлик касбини ўргатиш ташаббусини бошлаб бердилар. Бу ташаббусни янада авж олдириш, уни амалга оширишда эса қишлоқлардаги ҳунар-техника мактаблари масъулиятини тағин ҳам кучайтириш зарур.

Умуман ёшлар ўртасида оммавий касбларни пропаганда қилишга алоҳида эътибор бериш лозим. Партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари бу соҳада кўп иш қила оладилар. Шуни ҳам айтиш керакки, бу соҳада ижодий союзларнинг ҳам масъулияти катта. Масалан, бизда ёш ишчининг ёки деҳқоннинг фидокорона меҳнати тўғрисида ёзилган ва ҳаммага манзур бўладиган асарларни ҳамиша ҳам топиш мумкин деб бўлмайди.

Устахоналарда касб ўрганаётган ҳозирги йигит-қизлар мардонавор ишчи ва деҳқонлар синфимизнинг муносиб ворисларидир. Эртаги кунда улар станокларни бошқарадилар, механизаторлик касбини шарафлаб «оқ олтин» тоғларини бунёд этадилар. Шунинг учун ҳам йигит-қизларнинг саводли, ҳар бир ишга ижодий ёндошадиган мутахассис бўлиб етишишлари, социалистик юртимизнинг оташин ватанпарварлари сифатида камол топишлари учун зарур бўлган ҳамма имкониятларни ишга солиш, ҳамма шароитларни яратиб бериш партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари ва бутун жамоатчиликнинг масъулиятли бурчидир.

Республикамиз далаларида ғалладан мўл ҳосил етиштирилди. Илғор хўжаликлар арпа ўримини тезкорлик билан давом эттиряпти. Буғдойзорларда комбайнлар эрта-индин ишга туширилади. Юқоридаги суратда Ғаллаорол лалмикор деҳқончилик илмий-тадқиқот институтининг ғаллазорини кўриб турибсиз. Уруғчилик бош агрономи В. Кулик (чапда) ва илмий ходим С. Маманиёзов буғдой ўримини бошлашдан олдин ҳосил чўғини кўздан кечиришяпти. Пахтакорларимиз шу кунларда ғўзаларни қондириб суғоряптилар. Бу билан мўл ҳосилга пухта замин яратяптилар. Пастдаги суратда Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг сувчиси Митал Гинатуллин ғўзаларга сув тараяпти.

А. Кузьменко (ЎзТАГ) ва А. Тўраев фотолари.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXIV съездида қилган докладида Олий Советлардан тортиб посёлка Советларига қадар депутатларнинг статусини — уларнинг ваколатлари ва ҳуқуқларини, шунингдек, мансабдор шахсларнинг депутатларга нисбатан бурчларини белгилаб берадиган махсус қонун ишлаб чиқиш пайти келганини таъкидлаб ўтган эди.

СССР Олий Совети Президиуми съезд қарорларига асосланиб, депутатлар статуси тўғрисидаги қонун лойиҳасини ишлаб чиқишни Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссиялари билан мандат комиссияларига топширди.

Комиссиялар шундай қонун лойиҳасини тайёрлаш юзасидан муайян иш қилдилар.

14 июнда Кремлда СССР Олий Совети палаталарининг қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссиялари билан мандат комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Бу мажлисда «СССРда меҳнаткашлар депутатлари Советлари депутатларининг статуси тўғрисида»ги СССР қонун лойиҳаси кўриб чиқилди.

Қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссиялари билан мандат комиссиялари масалани ҳар томонлама кўриб, муҳокама қилиб, депутатларнинг статуси тўғрисидаги қонун лойиҳасини СССР Олий Совети президиумига тақдим этишга қарор қилдилар. (ТАСС).

РАҲБАР КАДРЛАРНИНГ ЎҚУВИ

Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон партия ходимларидан бир группаси республикалараро курсларда ўқишни тамомлади. Машғулотлар вақтида маркс-ча-ленинча назария юзасидан, КПССнинг ички ва ташқи сиёсати тўғрисида, социалистик экономикани илмий бошқариш асослари ва халқ хўжалигига раҳбарлик практикаси юзасидан, партия қурилиши тўғрисида лекциялар ўқилди. Тингловчилар республикадаги айрим саноат корхоналари, колхоз ва совхоз партия комитетларининг фаолияти билан танишдилар, бир канча илмий муассасаларда бўлдилар.

Машғулотларда Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР ва Туркманистон ССРнинг таниқли олимлари, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари лекция ўқидилар.

Якунловчи машғулотда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

15 июнда Тошкентда республика партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилиш КПСС Марказий Комитетининг «Халқаро аҳвол тўғрисида»ги масала юзасидан 1972 йил май Пленумининг якунларини муҳокама қилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов йиғилишда сўзга чиқди.

Масалани муҳокама қилишда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов, Ховос станцияси локомотив депосининг машинисти Ф. П. Сорокалетов, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев, Фарғона область, Киров районидаги «Москва» колхозининг бригада бошлиғи Қ. Кенжаев, Андижон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Обидов, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация заводининг электриги А. С. Мизяева, Термиз район партия комитетининг биринчи секретари Д. Чориев, Наманган механизациялашган 112-кўчма колонна участкасининг мастери З. А. Пўлатова ҳам қатнашдилар.

Йиғилиш қатнашчилари республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан КПСС Марказий Комитети ленинча ташқи сиёсат йўлини, КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликларини айтдилар. Улар КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан ташқи сиёсат программасини амалга ошириш борасидаги самарали фаолиятини бутунлай ва тўла-тўкис маъқулладилар.

Ҳозирги вақтда партия ва ҳукуматимизнинг ташқи сиёсатини, тўққизинчи беш йиллик планларини, совет халқи турмуш даражасини янада ошириш, жонажон Ватан экономикаси ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш борасида бу планларнинг аҳамиятини меҳнаткашларга кенг тушунтириб бериш, меҳнаткашлар коллективларининг куч-ғайратларини 1972 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришга, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга йўллаш — партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан бири эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Йиғилиш қабул қилган резолюцияда Ўзбекистон партия ташкилоти бундан буён ҳам республика коммунистлари ва барча меҳнаткашларини юксак сиёсий активлик руҳида тарбиялайверади, омма ўртасида олиб борилаётган барча ташкилотчилик ва идеологик ишларни партия XXIV съезди қарорларини бажариш, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли амалга ошириш учун курашга қаратаверади, деб КПСС Марказий Комитетини ишонтирди.

Актив йиғилиши республикада партия XXIV съездининг қарорлари асосида илмий тадқиқотлар ва илмий кадрлар тайёрлашни янада яхшилаш вазифалари тўғрисидаги масалани ҳам қараб чиқди. Ушбу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов доклад қилди.

Бу масалани муҳокама қилишда Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. Шамсиддинов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти И. М. Мўминов, республика олий ва ўрта махсус таълим министри Ғ. Абдураҳмонов, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академияси Ўрта Осиё бўлимининг академик-секретари Г. М. Рудаков, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. К. Шонеъматов, Нукус шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ғ. Бобоназаров, А. Навоий номли Самарқанд Давлат университетининг ректори А. К. Отахўжаев, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимлик моддалари химияси институти партия ташкилотининг секретари Т. А. Антипова қатнашдилар.

Актив йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ИРРИГАЦИЯСИ БИЛАН ТАНИШИШ

— Иш кўлами ҳайратда қоларли, — деди Эрон гидроресурслар ва энергетика министри Ирож Воҳидий Мирзачўлга бориб келгач. У бу ерда янги ерларни ўзлаштириш, ирригация ва мелиорация системалари қурилиши билан танишди, пахтачилик хўжаликларида бўлди.

Эронлик меҳмон Титов номли совхозда шу катта хўжаликнинг ташкил этилиши ва экономикаси билан қизиқди. У посёлкани кўздан кечирди, маданият саройида, болалар боғчасида, ишчиларнинг уйларида бўлди.

— Мирзачўлни ўзлаштиришнинг улкан лойиҳаси амалга оширилмоғи учун катта куч-ғайрат сарфлаш талаб этилади. Сиз шу вазифани муваффақиятли уддалаяпсиз, деб таъкидлади Эрон министри.

Ирож Воҳидий Фарҳод ГЭСида, Самарқанд областидаги гидроузеллардан бирида ҳам бўлди.

15 июнда эронлик меҳмон Бокуга жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

Янги қурилишлар

◆ НАВОИЙ. Христиан Банмиллер бригадаси янги сериядаги дастлабки уйни монтаж қилишга киришди. Навоий уйсозлик комбинати шундай уйларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Комбинат яқинда реконструкция қилинди. Комбинатнинг реконструкция қилиниши корхона қувватини икки баравар ошириш имконини берди. Комбинат энди йилига 70 минг квадрат метр уй-жой ишлаб чиқара олади.

Янги уйлар квартирасининг планировкаси яхшиланганлиги, чиройли пардози ҳамда овозни ўтказмаслик сифати ошганлиги билан ажралиб туради.

◆ ФАРҒОНА. Бу ерда йилига 26 минг квадрат метр уй-жой ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган иккинчи уйсозлик комбинатининг қурилиши бошланди. Комбинатни беш йилликнинг охиригача ишга тушириш планлаштириб қўйилди. Корхона бир хонали квартирадан то беш хонали квартирагача яхшиланган турар-жой тайёрлаб чиқаради. Уйларнинг айвонлари кенгроқ, квартираларнинг шипи баландроқ бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ю. АЛИМОВ, Н. НИЗОМИДДИНОВ, Ф. ТОШМАТОВ ВА С. УСМОНОВНИ «ЁНҒИНДА ЖАСОРАТ КЎРСАТГАНЛИГИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғинни ўчириш вақтида, ёнғиндан одамлар ва мол-мулкни қутқазганда жасурлик, жасорат ва мардлик кўрсатганликлари учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғинда жасорат кўрсатганлиги учун» медали билан мукофотлансин:

Алимов Юсупжон — Андижон шаҳар ижроия комитети ички ишлар бўлими хизматининг катта инспектори.

Низомиддинов Набижон — Ленинск шаҳри профессионал ўт ўчириш қисмининг бошлиғи.

Тошматов Фозилжон — Андижон область, Хўжаобод районидаги «Россия» колхозининг техника бўйича бригадири.

Усмонов Сотволди — «Андижон» нефть конини қўриқлаш профессионал ўт ўчириш қисмининг бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 15 июнь.
Тошкент шаҳри.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ИЧКИЛИКБОЗЛИК ВА АЛКОГОЛИЗМГА ҚАРШИ КУРАШНИ КУЧАЙТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ССР Иттифоқи Министрлар Совети ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашни кучайтириш чоралари тўғрисидаги масалани кўриб чиқиб, мамлакатда спиртли ичимликлар истеъмол қилишни камайтириш мақсадида 1972—1975 йилларда арoқ ва ўткир ичимликлар ишлаб чиқаришни қисқартиришга доир чораларни амалга оширишни; аҳолининг алкоголсиз ичимликларга бўлган талабини тўла қондиришни таъминлаш учун шундай ичимликлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришни зарур деб топди.

СССР Госпланига, СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига ва иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига ўткир спиртли ичимликлар ишлаб чиқариш ва истеъмол қилишни қисқартиришни таъминлаш ҳамда узум виноси ва пиво ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш тадбирларини амалга оширишни йиллик планларда кўзда тутиш вазифаси топширилди.

Алкоголли ичимликлар сотишда тартиб ўрнатиш ҳамда уларни аҳолига сотишни қисқартириш мақсадида СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР Савдо министрлигига, Центросоюзга ҳамда савдо шохобчаларига эга бўлган бошқа министрликлар ва идораларга:

а) алкоголли ичимликлар сотадиган магазинларни камайтириш, чакана савдо шохобчаларида, барча ошхоналар ва буфетларда, шунингдек ихтисослаштирилган озиқ-овқат магазинларида бундай ичимлик сотишни тақиқлаш (сабзавот-мева, балиқ ва консерва билан савдо қилувчи ихтисослаштирилган магазинлар бундан мустасно бўлиб, буларда шампан виноси, узум виноси, мева ва резавор мева виноси ҳамда ўткирлиги 30 процентгача борадиган бошқа алкоголли ичимликлар сотишга йўл қўйиш мумкин);

б) ишлаб чиқариш корхоналари ва қурилишлар, ўқув юртлари, болалар муассасалари, касалхоналар, санаторийлар ва дам олиш уйлари, вокзаллар, пристанлар ва аэропортлар, маданий муассасалар ва томошахоналар жойлашган районда, шунингдек меҳнаткашлар оммавий сайр қиладиган ва ҳордиқ чиқарадиган жойларда бўлган савдо корхоналарида арoқ ва ўткирлиги 30 процент ва бундан ошадиган бошқа алкоголли ичимликлар сотишни тақиқлаш вазифаларини юклади.

Арoқ ва ўткирлиги 30 процент ва бундан ошадиган бошқа ичимликлар чакана савдо шохобчаларида эрталаб соат 11 дан илгари ва кечқурун соат 19 дан кейин сотилмаслиги кераклиги белгилаб қўйилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига дам олиш кунлари ва байрам кунларида арoқ ва ўткирлиги 30 процент ва ундан ошадиган бошқа алкоголли ичимликлар сотишни чеклаш ёки тақиқлаш масаласини кўриб чиқиб, маҳаллий шароитларга асосланиб тегишли қарорлар қабул қилиш вазифаси топширилди.

Маст ҳолда бўлган кишиларга ва балоғатга етмаган кишиларга ҳамма жойда барча турдаги алкоголли ичимликларни сотиш тақиқланади. Алкоголли ичимликлар сотиладиган ҳар бир корхонада шундай ичимликлар билан савдо қилиш қоидалари кўзга яққол ташланадиган жойга осиб қўйилмоғи ва унда қоидани бузганлик учун қўриладиган жавобгарлик чоралари кўрсатилмоғи лозим.

СССР Министрлар Совети СССР Савдо министрлиги, Центросоюз ва савдо шохобчаларига эга бўлган бошқа министрликлар ва идоралар зиммасига алкоголли ичимликларни сотиш юзасидан белгиланган тартибни бузганликлари учун савдо ва умумий овқатланиш ходимларини қаттиқ жавобгарликка тортиш мажбуриятларини юклади.

Иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига, СССР Савдо министрлигига, Центросоюзга ҳамда бошқа министрликлар ва идораларга пиво, мева суви ва бошқа алкоголсиз ичимликлар қуйиб сотадиган савдо ва умумий овқатланиш корхоналари шохобчаларини кенгайтириш тадбирларини кўришни, шунингдек кафелар, закускахоналар, ресторанлар, ошхоналар ва бошқа умумий овқатланиш корхоналарида хизмат маданиятини ошириш борасида зарур чораларни амалга оширишни топширди.

СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига аҳолига сотиш учун таркибида 50 процент ва 56 процент спирти бўлган арoқ ишлаб чиқаришни, шунингдек 0,1 ва 0,05 литрли шишачаларда арoқ ва ўткир ичимликлар чиқаришни тақиқлаш вазифаси топширилди.

СССР Министрлар Совети СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги билан иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари зиммасига қайталанма алкоголизмга йўлиққан кишиларни топиш, ҳисобга олиш ва даволашни яхшилаш юзасидан зарур тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, шундай беморларни даволовчи самарали восита ва методларни қидириб топиш юзасидан илмий-тадқиқотларни кенгайтиришни таъминлаш мажбуриятини юклади.

Санаторийлар, дам олиш уйлари, пансионатлар ва бошқа даволаш-соғломлаштириш муассасаларида даволанаётган ва ҳордиқ чиқараётган кишилар алкоголли ичимликлар истеъмол қилишни тақиқлаш тўғрисидаги врач кўрсатмасини бузган тақдирда ана шу муассасалардан чиқариб юборилиши ва бу ҳақда албатта уларнинг иш жойига хабар қилиниши керак, бунда путевканинг фойдаланилмаган кунлари ҳақи тўланмайди.

Маст бўлиш ёки маст бўлиш билан боғлиқ ҳаракатлар оқибатида, шунингдек алкоголни суиистеъмол қилиш оқибатида касал бўлганда (жароҳатланиш, алкогол руҳий касаллиги, қаттиқ ҳуморлик, қайталанма алкоголизм) амбулатория йўли билан ва стационар касалхоналарда даволанганида касаллик варақалари ва меҳнатга вақтинча лаёқатсизлик нафақалари берилмаслиги белгилаб қўйилди.

ОНА МЕҲРИ

Ишчилар ҳақида ҳикоялар

Мен ёшлигимда «она меҳри дарё» деган гапни жуда кўп эшитганман. Аммо унинг асл маъносига тушуниб етмасдим. Энди мен ҳам онаман. Оналик ғурурини, оналик садоқатини, оналик меҳр-муҳаббатининг гаштини тушунаман. Шунинг учун ҳам «она меҳри дарё эмас, океан» дейман. Чунки дарёнинг охири бор. Она меҳри эса океандек чексиз, гўдак кулгусидек соф, хаёл каби теран, чашмадек қайнар ва кўнгилдек ҳароратли бўлар экан.

Муҳаррам опанинг меҳри ҳам худди шундай. У саккиз фарзанднинг онаси. Ҳаммасини дилдан суяди, ардоқлайди. Мана ҳозир ҳам у сўрида қизи Гулнора ҳақида ўйланиб ётибди. Тун ойдин. Кўкда сузаётган тўлин ой онанинг ҳаяжонини тушунаётгандек, гўё унга маслаҳат айтмоқчидек кўзидан нари кетмайди. Майингина шабада эса киприкларига уйқу қўндириш учун уни аллалаётгандек гоҳ у томонга, гоҳ бу томонга эсади. Қулоқларига алланималарни шивирлаб ўтади. Аммо буларнинг ҳаммасига она бепарво. У ҳамон уйғоқ, осмондаги юлдузларга тикилганча хаёл оғушида. Фақат гоҳ-гоҳида узоқлардан эшитилаётган товушлардан хаёли бўлиниб-бўлиниб туради. Шундагина у бир зум ухламоқчи бўлади-ю, аммо хаёл иплари ой шуъласидек товланиб, яна бир-бирига уланиб кетади.

...Бугун қизи Гулнора ҳам мактабни тугатиб, охирги имтиҳондан ўтиб келди. Ҳар сафар фарзандларининг бирортаси мактабни тугатса, то улар бирон ўқиш ё ишга жойлашиб олгунча ҳаловатини йўқотади. Тўнғич қизи Муҳаббат ҳақида кўпроқ қайғурганди. Кутилмаганда унинг «Ойи, кўп десангиз, мен ҳам заводга кирсам, ўзингиздан ҳунар ўргансам» деганини эшитгач, қувончи ичига сиғмай кетди. Бироз бўшангроқ бўлишига қарамай, Муҳаббат тез кунда чиннига пардоз беришни ўрганиб олди. Онасининг ёнига кириб меҳнат қилди. Ҳеч кимдан кам бўлгани йўқ. Ўғли Файзулла ҳам шу заводга кириб ишлашга хоҳиш билдирди. У ҳам пардозлаш цехига кирди. Пишитилган чиннини пардозлаш анча зеҳн талаб қиладиган иш. Сал эътиборингни узсанг, битта пиёла ёки коса бракка чиқиб кетиши мумкин. Шунинг учун қолипдан ажратилган чиннини пардозлашда эҳтиёт бўлиш зарур. Ўғли тез орада бу ишнинг уддасидан чиқа олди. Муҳаррам опанинг ўзи унга ёрдам бериб турди.

Қизи Озода эса ишга биринчи борган куннинг ўзидаёқ, бир олам таассурот билан қайтди. Кечқурун дастурхон атрофида завқ-шавқ билан кўрганларини ҳикоя қилди: «Цехга кирдим-у, кўзларим қамашди. Ўзимни худди баҳор қўйнида ҳис қилдим. Атрофимда эса, гуллар чаман-чаман очилиб тургандек, бир тарафда пушти ранг гул, яна бирида қизил ранг, ҳув нарироқда сафсар — турфа гуллар дилимни ром этди. Чеҳралари ана шу гуллар билан ҳусн-да беллашаётган қиз-жувонларнинг тартиб билан ўтиришларини айтмайсизми?! Разм солдим. Пардоздан чиққан, тоза чинни столга териб қўйилибди. Қаторда биринчи ўтирган аёл унга гулнинг бандини чизди. Сўнг уни махсус узатмага қўйди. Иккинчи аёл олиб, унга гул расмини солди. Учинчиси эса, барг суратини чизди. Тўртинчиси зарҳал берди. Қаранг, охирида ҳалиги оппоқ пиёлага жон киргандек, кўзингиз чиройига мафтун бўладиган даражада ҳусн кашф этди. Ҳа, чиндан ҳам уларни гўзаллик кашф этувчилар деса бўларкан».

— Қизим, ҳадемай ўзинг ҳам уларга ўхшаб чиннига жон бахш этасан, — деди шунда онаси қизини эркалатиб. Айтгани бўлди: бошқаларга нисбатан шўхроқ, чўрткесар, айтган ишини қиладиган Озоданинг таърифи тез кунда завод коллективи оғзига тушди.

Озода фақат меҳнатсеваргина эмас, ташаббускор, тадбиркор ҳам чиқди. Ана шу жиҳатлари билан обрў-эътибор топди. Ўз касбининг устаси бўлиб қолди. Кунлик нормани 1,5-2 баравар бажара бошлади. Шунинг учун ҳам уни смена мастери қилиб тайинлашди. У бошлиқ смена беш йилликнинг биринчи йили планини анча олдин бажарди.

Улардан кейин заводга қизи Сайёра кирди. Муҳаррам опа уни ўзига шогирд қилиб олди. Пардозлаш цехида унга ҳунар ўргатди. Ўрта мактабни аъло баҳолар билан тугаллаган Сайёра пардозлашнинг сиру асрорларини ўрганди. Ишга астойдил киришди. Аммо, баъзида Муҳаррам опа изтироб ҳам чекди. Айрим жараёнларни тезда тушунмагач уришай деса, тили бормайди. Бир томондан нуридийдаси кўнгли озор чекса, ўзининг ҳам кўнгли озор чекади. Қизи эса, онасининг ҳар бир ширин сўзини, ўгитини палапон қушдек, вужуди титраб эшитади. Муҳаррам опа қизининг илтижо билан боққан кўзларига бир тикиладию-да, ҳар қандай жаҳлни йиғиштириб қўяди. Шу алпозда бир йил ўтди. Сайёра пардозлашни миридан-сиригача ўрганиб олди. Кейин уни гул солиш цехига ўтказишди. У ҳозир шу цехнинг илғорларидан.

...Каердадир хўроз қичқирди. Муҳаррам опанинг хаёли бўлинди. Қизлар хонасига қараб қўйди. Сайёра ҳамон уйғоқ, столда алланималарни чизяпти.

Чинниларга ҳадеб бир хил сурат чизмасдан, гулнинг янги нусхаларини яратса бўлмасмикин, — деганди кечқурун. Шу хусусда машқ қилаётган бўлса керак. Унинг изланувчанлиги отасига ўхшаган. Раҳматли Носир ака доимо изланиб, янгиликлар топишга ҳаракат қиларди. У яратган гул нусхалари аъло баҳоланарди. У бевақт вафот этиб, Муҳаррам опага саккиз болага ҳам оталик, ҳам оналик қилишдек масъулиятли вазифани юклаб кетди. Ҳар қалай фарзандлари ҳам меҳнаткаш жафокаш чиқишди. Хўш, Гулнора ким бўларкин? Ўқишга кириш нияти йўқлигини сезиб юрибди. Уни ҳам заводга ишга киритсинми? Ахир Муҳаррам опанинг ўзи ҳам 10 йилдан ортиқ шу заводда ишлаяпти. Кундан-кун обрў-эътибор топяпти. Бу орада қанчадан-қанча шогирдлар етиштирди.

Тонг ёришди. Муҳаррам опа палапонларини атрофига олган она қалдирғочга ўхшаб, нури дийдаларини бағрига олиб, нонушта қила бошлади.

— Ойижон, йўқ демасангиз мен ҳам заводга бориб, иш ҳаракатини қилсам, — деди Гулнора дастурхон кокилини ўйнаб.

Худди шу гапни кутгандек, онанинг чеҳрасига табассум ёйилди.

Муқаддас АБДУСАМАТОВА.

Партия ходимлари сизлар учун

ТАЖРИБА БУЛОҒИ

Бошланғич партия ташкилотлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш борасида фидокорона меҳнат қилаётган коммунистлар ва партиясизлар оммаси ўртасида кенг кўламда ташкилий-партиявий иш олиб бормоқдалар. Меҳнаткашлар оммасини коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифалари, тўққизинчи беш йилликнинг улкан топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашга сафарбар этишда ибрат кўрсатаётган бошланғич партия ташкилотларининг бой иш тажрибасини оммалаштириш мақсадида «Ўзбекистон» нашриёти ўзбек ва рус тилларида 46 номда брошюра чиқарди. «Бошланғич партия ташкилоти секретари кутубхонаси» сериясида чиқарилган брошюраларнинг авторлари йирик завод ва фабрикалар, колхоз ва совхозлар, комбинат ва қурилиш трестлари ва бошқармалари партия ташкилотларининг секретарлари, партия раҳбар ходимларидир.

Хоразм область Хива районидаги Ленин номли колхоз партия комитетининг секретари А. Сапаевнинг китобчасида партия йиғилишига тайёргарлик кўриш, унинг мазмуни ва таъсирчанлиги борасида тўпланган ибратли тажриба ҳикоя қилинади.

Қорақалпоғистон АССР Амударё районидаги М. Горький номли совхоз партия комитетининг секретари А. Нажмиддиновнинг китобчаси **«Янги шароитда — кадрларга янгича талаблар»** деб аталган. Биз, дейди автор, совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг беш йиллик планини тузганимизда кадрлар малакасини оширишни ҳам кўзда тутдик. Совхоз ишлаб чиқариши командирларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш перспектив плани ишлаб чиқилди. Кадрлар билан ишлашда шундай тажриба қарор топдики, бунда одамларга ишонч ва ҳурмат уларга нисбатан қаттиқ талабчанлик билан қўшиб олиб борилмоқда. Бу эса ишчанлик, ўртоқлик вазиятини янада яхшилаш, ходимларнинг ижодкорлик қобилиятини авж олдириш имконини бермоқда.

Коммунистларни ғоявий жиҳатдан мунтазам равишда чиниқтириб бориш партия ташкилотининг жанговарлик қобилиятини юксак даражага кўтариш, ҳар бир коммунистнинг авангардлик ролини ошириш омилидир. Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги Ленин номли колхоз парткоми секретари Қ. Қурбоновнинг китобчаси ана шу муҳим темага бағишланган. Марғилон шойи комбинати партия комбинатининг секретари Г. Х. Қосимовнинг китобчаси **«Коммунист деган номни улуғлайлик»**, деб номланган. Унда комбинат партия комитетининг ишчиларни партия сафига қабул қилиш, ёш коммунистларни тарбиялаш ва уларнинг активлигини ошириш, умуман, барча партия аъзоларининг коммунист деган юксак номга ҳамиша муносиб бўлиш, бу номни ҳамиша улуғлаш соҳасидаги бой тажрибаси ибратли мисоллар орқали ҳикоя қилинади.

«Ташкенткабель» заводи мамлакатимиздаги энг йирик корхоналарнинг биридир. Завод коллективи ишлаб чиқараётган 50 хилга яқин маҳсулот халқ хўжалигини ривожлантиришга хизмат қилмоқда. Заводнинг 13 мингдан ортиқ истеъмолчиси бўлиб, уларга аъло сифатли маҳсулот етказиб берилмоқда. Бу борада коммунистлар авангард бўлиб, улар техника тараққиётини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётирлар. «Кабелчилар, — дейди шу завод парткомининг секретари Х. Н. Шагиев ўз китобчасида, — уч йилдан буён техника ва социал тараққиётнинг ягона комплекс планига мувофиқ ишламоқдалар. Бу план нимадан иборат? Унинг афзалликлари нимада? Бу план ягона ва комплекс план, деб аталганлиги бежиз эмас... Пландаги асосий масала — фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий қилиш соҳасидаги конкрет тадбирлардан иборат. Асосий эътибор янги машина-ускуналарни ўрнатиш ва мавжуд машина-ускуналарни модернизация қилиш, илғор технологияни қўллаш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, иш жойида ва участкаларда НОТни жорий этиш сингари муҳим ишларга қаратилган».

Сурхондарё область, Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхози партия комитетининг секретари Х. Мусурмоновнинг **«Партия комитетининг ишини ташкил қилиш»** номли китобчаси ҳам ўқувчи эътиборини ўзига тортади. Республика жанубидаги энг йирик ҳисобланган бу хўжалик ўтган беш йилликда 65200 тонна, яъни ҳар йили ўрта ҳисобда 13 минг тоннадан ортиқ пахта етиштирди. 1970 йилда пахта ҳосилдорлиги 38 центнерни ташкил этди. Хўжалик дон, гўшт, сут, сабзавот, мева етиштиришда ҳам илғор хўжаликлардан саналади.

Коммунистларнинг ҳар бири энг масъулиятли участкаларга бириктилган бўлиб, улар ўз участкаларидаги ташкилий-партиявий ва тарбиявий ишга тўла жавоб берадилар. Чунончи, партия комитети секретарининг ўринбосари А. Икромов комсомол ташкилоти ишига амалий ёрдам берса, колхоз раиси Б. Омонов КПСС XXIV съезди қарорларини пропаганда қилиш, илғор тажриба мактаби, халқ университетлари, умумий таълим мактаблари масалалари билан шуғулланади, раис ўринбосари, М. Маллаев эса партия ўқувига раҳбарлик қилади. Тракторчи Ш. Қаюмов механизаторлар, бригада бошлиғи Ҳ. Орзиқулова хотин-қизлар, бош зоотехник М. Жўраев чорвадорлар ўртасида иш олиб борадилар.

В. И. Ленин номидаги Ленин орденли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг ташкил топганига йигирма йил бўлди. Шу йиллар мобайнида комбинат ўсди, улғайди, мамлакат рангли металлургиясининг энг йирик корхоналаридан бири бўлиб қолди. Ўтган беш йилликда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш икки баравар ўсди. Комбинат парткомининг секретари Т. Исмоиловнинг **«Мустаҳкам звенолар»** китобчасини варақласангиз, коммунистлар бошчилигида, уларнинг ташаббуси ва шахсий иштирокида катта коллектив эришган муваффақиятлар ва истиқбол режалари намоён бўлади.

Комбинат партия комитети ҳисобида 2117 коммунист бор. Бу — Олмалиқ шаҳар партия ташкилоти коммунистларининг деярли ярми демак. Бу — ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида партиявий интизом ва партиявий таъсирчанлик ўтказаётган, давлат планларини сўзсиз бажаришга даъват этаётган, шахсан намуна кўрсатаётган кучдир. Комбинат партия ташкилоти ғоят ривожланган ва пухта структурага эга.

Партия ташкилоти тузилишининг структураси КПСС XXIV съездининг юксак талабларига мувофиқ бўлиб, бутун ташкилий-партиявий, партиявий-сиёсий ишлар савиясини кўтаришга, партия сиёсатини амалга оширишда партия коллективининг ролини кучайтиришга ёрдам бермоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири Г. М. Орловнинг **«Бошланғич партия ташкилоти — партиянинг асоси»** китобчасида бошланғич партия ташкилотларининг коммунистик қурилишдаги ташкилотчилик ва тарбиявий роли, республикадаги бошланғич партия ташкилотлари иш фаолиятини активлаштиришда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети белгилаган ва амалга оширган тадбирлар, КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун курашда бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва жанговарлик фаолиятларини янада юксалтириш борасида амалга оширилаётган жуда катта тадбирлар ёрқин мисоллар асосида чуқур таҳлил қилинган.

Мўйноқ балиқ-консерва комбинати партия комитетининг секретари Ш. Жумамуротовнинг **«Истиқбол режалари»**, Наманган область, Задарё районидаги «Гулбоғ» совхози парткомининг секретари А. Алибоевнинг **«Терим машиналарига кенг йўл»**, Андижон область, Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхози партия комитетининг секретари Т. Бобохоновнинг **«Бизнинг резервимиз ва ишончли ёрдамчимиз»**, Самарқанддаги «Гелион» заводи партия ташкилотининг секретари П. Моргалнинг **«Корхона касаба союз ташкилотига партия раҳбарлиги»**, «Узбекшахтстрой» тресги парткомининг секретари Ю. Н. Остряковнинг **«Коммунистлар қурилишда»**, Сирдарё районидаги «Ленинград» колхози партия комитетининг секретари Я. Саражиевнинг **«Пахта, гўшт, сут мўл-кўллиги учун»** китобчаларида ҳам партия ташкилотлари амалга ошираётган кўпқиррали, сермазмун ишлар тўғрисида фикр юритилади. Сериядаги бошқа китобчаларнинг ҳам тематикаси ранг-баранг, мазмуни чуқур бўлиб КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, тўққизинчи беш йиллик улуғвор вазифаларини муваффақиятли бажариш учун курашда партия ташкилотлари тўплаган ибратли, фойдали тажрибалар батафсил баён этилган.

КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашда моҳир тарбиячи ва ташкилотчилик ролини шараф билан ўтаётган партия ташкилотларининг бой, серқирра фаолиятларини мукаммал ёритиб берган бу китобчалар серияси бошланғич партия ташкилотлари, коммунистлар, партия раҳбар ходимлари учун қимматли қўлланмадир.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

Тадқиқотчи билан ёнма-ён

ВИЛТГА ҲУЖУМ

РЕПОРТАЖ

Мўъжазгина хонада полиэтилен ичида парвариш қилинаётган ғўзалар маълум иқлим шароитида тажрибадан ўтказиляпти. Бир томонда махсус номерланган шиша банкалардаги ғўзалар соғлом ўстирилаяпти, иккинчи томонда айрим ғўзалар вилт замбуруғи билан (пуркаш ёки укол қилиш йўли билан) зарарлантирилмоқда. Касаллик ёш ниҳолларни обдон енгиб, нимжон қилиб қўйган. Уларнинг ям-яшил барглари ҳам аста қовжирай бошлаган. Учинчи томонда эса, вилт замбуруғи билан зарарлантирилган ғўзалар янги препаратлар таъсирида соғайтирилаяпти.

Профессорнинг столи устида шиша идишчаларда оқ, қизил, сариқ рангдаги порошоклар, суюқликлар турибди. Булар вилтга қарши қўлланиладиган янги препаратлардан баъзи намуналар, холос.

— Илмий ходимларимиз вилт замбуруғи билан зарарланган ғўзаларда янги препаратларни синтез қилиш ва қўлланишни, асосан, 1971 йилнинг январидан бошлашди, — деди химия кафедрасининг мудири, профессор Норхўжа Хўжаевич Мақсудов. — Ўшанда биз академиклардан С. Юнусов ва Ш. Толипов ўртоқлар билан бамаслаҳат ишга киришган эдик. Кафедрамиздаги майда мавзулар устида ишлашдан воз кечиб, комплекс янги бирикмаларни синтез қилишга ўтдик. Қисқа вақт ичида ходимларимиз яхши натижаларга эришдилар.

Профессор Н. Мақсудов кафедра илмий ходимларининг тадқиқот ишлари билан бизни таништириб чиқди.

— Синтезчиларимиз шу хонага жойлашган! Кафедра мудири бизни турли янги аппарат ва приборлар билан жиҳозланган мўъжазгина лабораторияга бошлаб кирди. Оқ халат кийган, бир пробиркадан иккинчисига суюқлик қуяётган ўрта ёшлардаги рус аёли ўзини таништирди.

— Касолопова Светлана Николаевна!.. Кафедра мудири қўшимча қилди... — Химия фанлари кандидати.

Светлана Николаевна 1961 йилда Тошкент Давлат университетининг химия факультетини тугатгач, тўрт йил университетда ишлади. Шу ерда аспирантурада таҳсил кўрди. Сўнг кобальт, никель билан аминоазобирикмаларининг комплекс бирикиши бўйича кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади. Ҳозир у Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг химия кафедрасида илмий ходим З. Носирова ва бошқалар билан ҳамкорликда 50 дан зиёд янги бирикмаларни синтез қилди.

Ҳамкорлик муваффақият гарови, дейдилар. Кафедрада химия фанлари кандидати Насиба Абдураҳимова ҳам илмий ходим Мунира Акрамова билан биргаликда янги алкалоидларнинг микроэлементлар билан бирикмасининг синтези устида ишлаяпти.

Химия фанлари кандидати Гулнора Муҳиддинова эса лабораторияда олинган комплекс янги бирикмаларни анализ қиляпти. Олима бирикмаларнинг функционал группаларига характеристика бериш билан шуғулланади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик Собир Юнусовнинг таҳсилини кўрган химия фанлари кандидати Ҳакима Маҳсумованинг химия кафедрасида ишлаётганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин у ўзининг чуқур билими ва тиришқоқлиги билан коллектив ҳурматини қозонди. Ҳозир олима Венера Воҳидова билан ҳамкорликда бирикмаларнинг уруғга таъсирини тадқиқ этяпти.

Кафедрада доцент Ғози Шамсиев илмий ходим Нина Викторовна Рабинович билан биргаликда олинган юздан зиёд янги препаратларга биринчи микробиологик баҳо берди.

Тошкент қишлоқ хўжалиги институтини имтиёзли диплом билан тамомлаган, ҳозир қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Тамара Вячеславна Булатованинг ҳам кафедрада олиб бораётган тадқиқот ишлари диққатга сазовордир. У институт ҳовлисидаги кичик майдончада ғўза вилтининг олдини олиш устида изланиш ишларини давом эттиряпти.

Булардан ташқари кафедра доценти С. Иброҳимов, катта ўқитувчи М. Бурхонова, ассистентлардан М. Маҳкамов, Х. Алимов ўртоқлардан иборат бир группа олимлар микроэлементларнинг ғўзага таъсирини изчил ўрганишмоқда. Бу илмий изланишнинг дастлабки ютуқлари институтнинг ўқув хўжалигида кенг қўлланиляпти.

Юқорида қайд этиб ўтилган қизиқарли тадқиқотлардан ташқари кимёвий моддаларнинг замбуруғли ва замбуруғсиз тупроққа таъсири пуркаш йўли билан текшириб кўриляпти.

Бу ишларнинг қизғин тус олишида кафедра мудири, профессор Норхўжа Хўжаевич Мақсудовнинг хизматлари катта. Ташкилотчи, ташаббускор олим пахтачиликда асосий проблема бўлган ғўза вилтига қарши курашда тадқиқотчилик ишларини кучайтириб юборди. Натижада бевосита унинг раҳбарлигида вилт офатининг олдини олишда қўл келадиган бир қанча янги препаратлар кашф этилди. Ҳозир кафедра илмий ходимлари олинган комплекс янги бирикмаларнинг физик ва химиявий хоссаларини пухта ўрганишмоқда.

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти химия кафедраси олимлари янги кимёвий моддаларни синтез қилиш ва уларнинг ғўза вилти касаллигига қўлланилишини комплекс ўрганишда янгидан-янги натижаларни қўлга киритишяпти.

М. МУҲСИМОВ.

Суратда: Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти химия кафедрасининг ижодий коллективи (ўнгдан): доцент Н. Абдураҳимова, кафедра мудири, профессор Н. Мақсудов, доцент С. Иброҳимов, фан кандидатларидан Г. Муҳиддинова ва Ҳ. Маҳсумова.

И. Глауберзон фотоси.

КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАР ТАРИХИГА БАҒИШЛАБ

Яқинда республика колхоз ва совхозлари тарихи жамоатчилик институтида мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқлари, фабрика ва заводлар, колхоз ва совхозлар тарихини яратиш тажрибаси муҳокама қилинган Бутуниттифоқ илмий конференцияси якунларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда жамоатчилик институти Советининг аъзолари, республикамиз илмий жамоатчилиги вакиллари, колхоз ва совхозларнинг ветеранлари иштирок этдилар. Йиғилишни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг директори, фалсафа фанлари доктори, профессор Э. Юсупов очди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси Р. Аминова Бутуниттифоқ илмий конференцияси якунлари ҳақида доклад қилди.

Р. ТУРСУНОВ.

ЖАНГОВАР ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

ҲАМШАҲАРЛАР

Оддий солдат Усмон Хўжаев жанговар навбатчилик қилганда командирнинг кўнгли тўқ бўлади. Чунки у ҳар қандай топшириқни уддалайди. Усмон хизмат қилаётган расчёт кўп миллатли. Улар мамлакатимизнинг турли чекка ларидан келишган. Ҳозир бу йигитларни ягона мақсад, ягона вазифа — кўп миллатли Совет Ватанининг муносиб посбони бўлиш бирлаштирмоқда. Усмон билан бирга унинг ҳамшаҳари Ҳамид Қозоқов хизмат қилмоқда. У ўз ишининг устаси. Ёшлар оддий солдат Ҳамиджондан кўп нарсани ўрганиб олишди. У ёш жангчиларга ҳарбий билим ва техникани эгаллашда яқиндан ёрдам бермоқда. Камтарлик, интизомлилик, дўстларига меҳрибонлик Ҳамид Қозоқовнинг асосий фазилатларидандир.

Илғор жангчилар ўзларининг қимматли вақтларини бекорга ўтказмаётирлар. Улар эрталабдан кечгача сидқидилдан меҳнат қилиб, ўз жанговар билим ва маҳоратларини тинмай оширмоқдалар.

В. ВЕРСТОВ.

ФАХР

Мўйдин Ҳамидов Совет Армияси сафида бир йилдан буён хизмат қилмоқда. У ҳарбий билим ва техника сирларини чуқур эгаллаб, тез орада аълочилар сафидан ўрин олди. Комсомол аъзоси Мўйдинжоннинг кўксини безаб турган «Совет Армияси аълочиси» ва «Учинчи разрядли спортчи» нишонлари аъло хизматларидан далолат бериб турибди.

Фарғоналик оддий солдат Мўйдин Ҳамидов шу кунларда жанговар ва сиёсий тайёргарликда юқори кўрсаткичларга эришиш учун астойдил ҳаракат қилаётир.

Ҳ. ЕТТИБОЕВ.

* * *

Шунингдек, оддий солдатлардан М. Раҳматуллаев, Р. Раҳмонов, Н. Қурбонов, С. Бурхонов, И. Нишонов, Р. Эшонов, Ш. Аҳмедов, Б. Холлаёров, У. Бекмуродов, И. Саидов, Қ. Ҳасанов, Т. Маҳмадиёров, З. Саломов, Т. Жунаитов, Б. Тожибоев, Н. Собиров ва бошқаларнинг редакциямизга йўллаган хатхабарларида она-Ватанимиз посбонларининг хизматда эришаётган ютуқлари ва уларнинг жанговар ҳаёти акс эттирилган.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИ СЕССИЯСИ

САМАРҚАНД. (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Советининг бешинчи сессияси бўлиб ўтди. Унда озуқабоп экинлардан мўл ҳосил олиш ва чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Бу тўғрида область Совети ижроия комитетининг раиси С. Ҳамроқулов доклад қилди.

Сессияда ташкилий масала ҳам қараб чиқилди. Ўртоқ С. Орипов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан сессия уни область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилди. Депутат Х. Сайдиев область ижроия комитети раиси ўринбосарлигига сайланди. Шунингдек, область ижроия комитети раисининг ўринбосари қилиб депутат И. Худойқулов сайланди.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ТЎҒРИ ЖАЗО

Жарқўрғон районидаги 21-ўрта мактабда ўқув-тарбия ишлари ва молия-хўжалик фаолиятининг аҳволи область ва район маориф бўлимлари томонидан атрофлича текширилди. Хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Мактаб директори К. Тожиев раҳбарликни ва контролликни сусайтириб юборган. Ўқувчиларнинг билими программа талабларига жавоб бермайди. Бир қатор синфларда химия, физика ва математика фанларидан ўзлаштириш даражаси 50 процентдан ошмайди. Қизлар кенгаши ва ота-оналар комитетининг иши қониқарсиз. Молия интизоми қўпол равишда бузилган.

Текшириш натижаси область ва район маориф бўлимларида муҳокама қилинди. Ўқув-тарбия ишларининг бўшашиб кетишига йўл қўйгани ва молия-хўжалик интизомини бузгани учун К. Тожиев директорлик вазифасидан бўшатилди. Мактабда ўқув-тарбия ишларини яхшилаш, моддий базани мустаҳкамлаш, аҳил педагогик коллективни вужудга келтириш тадбирлари белгиланди.

Юқоридаги мактабнинг ўқитувчиларидан келган ва текшириш ҳамда чора кўриш учун юборилган хатга Сурхондарё область халқ маорифи бўлимидан ана шундай жавоб олинди.

ЁШЛАР ИСТАГИ

Биз ҳам кўпчилик ёшлар қатори физкультура ва спортга қизиқамиз. Лекин колхозимизда бу ишга эътибор берилмаяпти. Ургут районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» колхози ёшларидан олинган юқоридаги мазмунли хат текшириб, чора кўриш учун Ургут район ижроия комитетига юборилди. У ердан жавоб қилишларича, текширишда хатда келтирилган фактлар тасдиқланган.

Район ижроия комитети колхоз правлениесига физкультура ва спорт ишларини яхшилаш юзасидан тегишли кўргазма берган. Колхозда физкультура ва спорт бўйича инструктор тайинланган. Ёшларнинг спорт билан шуғулланишлари учун зарур ер майдони ажратилган. Спорт инвентарлари сотиб олинган.

АХБОРОТ

СИРДАРЁ

ЛЕНИНГРАД — МИРЗАЧЎЛГА

Мирзачўл қуёши деб аталаётган, мамлакатда энг йирик Сирдарё ГРЭСида иш қизғин. Биринчи турбина тез суръатлар билан монтаж қилинмоқда. Сув совутадиган каналга бетон «кўйлак» кийгизилаётир. Куни кеча Ленинграддан яна бир хушхабар келди: Сирдарё ГРЭСига мўлжалланган иккинчи қудратли турбина муддатидан икки ой олдин тайёрланиб, синовдан ўтказилди.

Қурчилар иккинчи турбинага жой тайёрлашяпти. Турбинанинг айрим қисмлари келтирила бошланди.

ҲИСОБДОНЛАР ОЛИМПИАДАСИ

Гулистон районидаги Чернишевский номли 2-мактаб математика ўқитувчилари М. Раҳимов билан А. Ҳамидов ўз фанларининг шайдоси. Улар бу меҳрни ўқувчиларга ҳам сингдирмоқдалар. Шу сабабли уларнинг шогирдлари М. Султонова ва М. Битураевлар ҳисобдонларнинг районлараро мусобақасида ғолиб чиқишди. Ҳозир улар Москвада бўладиган Бутуниттифоқ олимпиадасига тайёргарлик кўрмоқдалар.

ФОРИШ СУРИ ИШТИЁҚИ

Фориш районидаги Киров номли совхоз базасида қоракўлчилик заводи барпо этилди. Бу хўжаликда қора ва кўк қоракўл берадиган қўйларнинг насли кўпайтирилмоқда. Чорвадорлар Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий тадқиқот институти олимлари билан ҳамкорликда Фориш сурини яратиш устида изланмоқдалар.

ОРОМГОҲЛАР

Сахий ёз бошланди. Тоғлиқ, Зомин, Фориш, Жиззахдаги Хўжамушкент ва Сирсоҳилдаги сўлим пионер лагерларининг соғломлаштириш майдончаларида ишчи-деҳқонларнинг 123 мингдан ортиқ фарзандлари дам олишади. 50 минг ўқувчи ўлкамиз бўйлаб саёҳатга чиқади.

Жиззах райони маорифчилари бу соҳада айниқса яхши ташаббус кўрсатдилар. Сўлим Увоб қишлоғида Ҳамид Олимжон номли колхозлараро намунали пионерлар лагери ташкил этилди. Бу райондаги 22 минг ўқувчининг яхши дам олиши учун қулай шароит яратади.

С. НУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

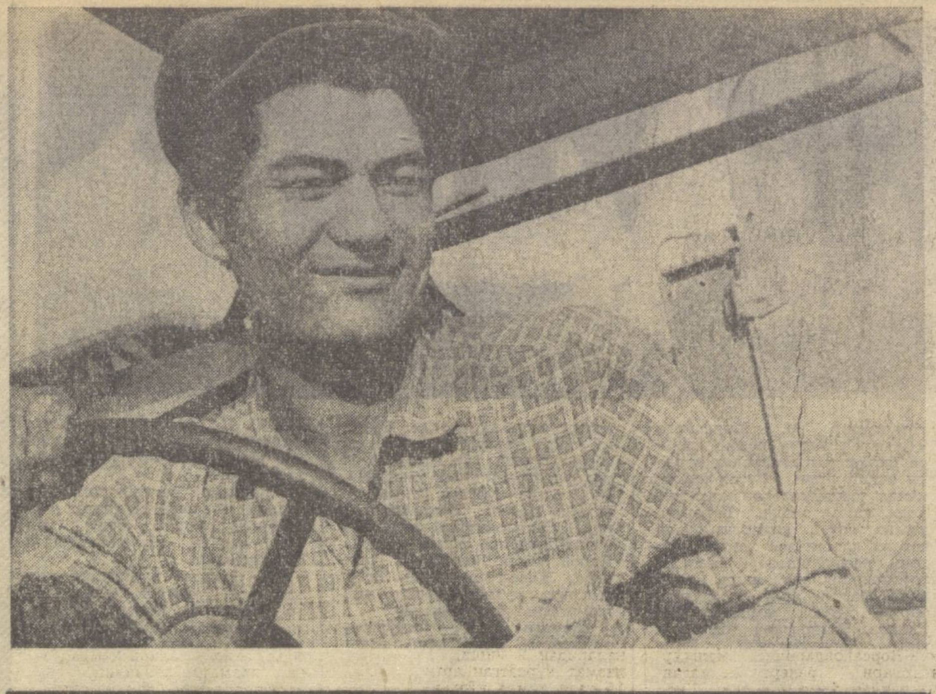

Янгийўл районидаги «Чиноз» наслли моллар совхоз-техникуми коллективи ўзида етиштирилаётган ем-хашак ҳисобига кўплаб юқори сифатли сут, гўшт маҳсулотлари тайёрламоқда. Бу йил хўжалик экинзорларида ем-хашак экинларидан айниқса юқори ҳосил етиштирилди. Суратда кунлик хашак ўрими топширигини икки ҳиссага етказиб адо этаётган комбайнчи А. Хушматов тасвирланган.

О. Қозоқбоев фотоси.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

ПИЛЛА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУДДАТИДАН ОЛДИН БАЖАРГАНЛИКЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАР РЕСПУБЛИКА «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»ГА ЁЗИЛАДИЛАР:

Оқдарё райони (район партия комитетининг секретари **Э. Хидиров**, район ижроия комитетининг раиси **А. Ҳабибов**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Довутқулов**, бош пилла сушилкасининг директори **Т. Бўриев**).

Булунғур райони (район партия комитетининг секретари **Ҳ. Ризаев**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Мустаев**, район комсомол комитетининг секретари **А. Исмоилов**, бош пилла сушилкасининг директори **Ш. Маманов**).

Каттақўрғон райони (район партия комитетининг секретари **С. Ражабов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Шукуров**, район комсомол комитетининг секретари **Б. Шоматов**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Қораев**).

Нарпай райони (район партия комитетининг секретари **Ш. Хўжақулов**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Насриддинов**, район комсомол комитетининг секретари **У. Ғафуров**, бош пилла сушилкасининг директори **П. Элмуродов**).

Пастдарғом райони (район партия комитетининг секретари **Қ. Назаров**, район ижроия комитетининг раиси **А. Худойқулов**, район комсомол комитетининг секретари **Ж. Эргашев**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Логина**).

Пайарик райони (район партия комитетининг секретари **А. Мелиев**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Тоҳиров**, район комсомол комитетининг секретари **Р. Очилов**, бош пилла сушилкасининг директори **Т. Сатторов**).

Хатирчи райони (район партия комитетининг секретари **У. Жамолов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Очилов**, район комсомол комитетининг секретари **М. Содиқов**, бош пилла сушилкасининг директори **М. Югай**).

Жомбой райони (район партия комитетининг секретари **М. Ҳасанов**, район ижроия комитетининг раиси **С. Файзиев**, район комсомол комитетининг секретари **А. Жалилов**, бош пилла сушилкасининг директори **З. Абдурашидова**).

Самарқанд райони (район партия комитетининг секретари **Б. Бўронов**, район ижроия комитетининг раиси **О. Олчинбоева**, район комсомол комитетининг секретари **Ж. Раҳматуллаев**, бош пилла сушилкасининг директори **И. Забиев**).

Балиқчи райони (район партия комитетининг секретари **А. Тожибоев**, район ижроия комитетининг раиси **М. Уринов**, район комсомол комитетининг секретари **К. Шарифбоева**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Раҳматуллаев**).

Орджоникидзе райони (район партия комитетининг секретари **П. Юсупов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Максимов**, район комсомол комитетининг секретари **Қ. Ҳолмирзаев**, бош пилла сушилкасининг директори **У. Бакиров**).

Ворошилов райони (район партия комитетининг секретари **А. Сатторов**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Муҳсиновз**, район комсомол комитетининг секретари **А. Мирзааҳмедов**, бош пилла сушилкасининг директори **С. Ҳакимов**).

СПОРТГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

БИТКАЗИЛМАГАН СТАДИОН «ЮБИЛЕЙИ»

Айтинг-айтинг ноғора чалингач, тўйи ҳам бўлсин экан. Шунга ўхшаб Янгийўлда ҳам шаҳар стадиони қурилармиш деган шов-шув гап тарқалган. Лекин, унинг тантанали очилиши ишқибозга ҳам, спортчига ҳам орзию-армондан нари ўтмаяпти... Келинг, яхшиси, бир бошдан ҳикоя қила қолайлик.

Баҳорнинг дастлабки кунларида одамлар каттагина майдонда жадал иш бошланганлигини кўришди. Қудратли техниканинг тупроқ суриши, ер текислаётганини кўрганлар қурилиш кузгача тугалланса керак, деган хаёлга ҳам боришди. Стадион қурилишини ҳашар йўли билан амалга ошириш кўзда тутилганди. Бошланган хайрли ишга шаҳарлик комсомол-ёшлар, корхона ва ташкилотлардан спортга меҳр қўйганлар ёрдам беришди.

Қурилиш штаби бошлиғи А. Ильиннинг узоқ вақт қўли-қўлига тегмай юрди. Бўладиган ишнинг бўлгани яхши деб, ғайрат-ташаббус кўрсатди. Натижа ҳам чакки бўлмади. Тез орада мўлжалдаги маъмурий бино қад кўтарди. Стадион территориясининг қарийб 70 проценти панжара-девор билан ўралди. Футбол, баскетбол, волейбол майдонлари ҳам чала-чулпа бўлса-да, кўзга ташланиб қолди. 3 минг томошабин учун жой мўлжаллаб қўйилди.

Лекин қурилишнинг учинчи йилида иш тўхтади-қолди. Аввалига қурилишни тағин ҳам тезлаштириб юбориш ва ниҳоясига етказиш мақсадида иш 8-ғишт заводи бошқармаси зиммасига юкланди. Афсуски, мазкур завод директори У. Абдуназаров спорт деган жойда пешанаси тиришадиганлардан чиқиб қолди. Улдажўлда қолган қурилиш ишларига ҳозирги кунда ҳам «фахр» билан тилга олинувчи «Меҳнат» шаҳар кўнгилли спорт жамияти раҳбарлик қиладиган бўлди. Шундай қилиб бўлажак стадион уч раҳбарликни кўрди-ю, лекин қурилиш бетондек қотиб тураверди. Спорт мухлисларининг «ўзи нима гап», деб ёзишмаган ери, мурожаат қилмаган эшиклари қолмади. Йиллар эса бир-бирини қувлагандек ўта берди.

Янгийўл — баҳордан-баҳорга кўркамлашиб, маданийлашиб бораётган шаҳар. Бу ерда спортни ёқтирувчилар кўп. Улар ўз сафларининг яна ҳам кенгайишини истайдилар. Янгийўлда ҳам таниқли спортчилар чиқишининг тарафдоридирлар. Катта майдон, катта мусобақаларда иштирок этиб, ўз шаҳарлари, қолаверса, республикамиз шарафини ҳимоя қилишни хоҳлайдилар.

Афтидан, стадион қуриш ҳақидаги ташаббусни бошлаганлар бу ҳақда ўйламай қуйганга ўхшайдилар. Ишнинг силжимай қолганидан шаҳар физкультура ва спорт комитети (раиси А. Шек), «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти (раиси Ф. Мингалиев), Янгийўл шаҳар комсомол комитети (биринчи секретари А. Тошев)дагилар «бизга нима» қабилида фикр юритаётган бўлсалар керак. Янгийўл шаҳар ижрокоми раиси С. Эрназаровнинг: «олдин уй-жой, кейин спорт» дейишини ҳам тўғри йўл тутиш деб бўлмайди.

Хуллас, Янгийўлда стадион қурилади, деб жар солинганига ҳам 13 йил бўляпти. Эҳтимол, юқорида номлари қайд этилган раҳбарлар битказилмаган стадионнинг бир йўла 15 йиллик «юбилейи»ни ўтказишга ҳозирлик кўришаётгандир.

А. МУРИЕВ,
Янгийўл шаҳри.

Менинг милициям

Социалистик қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда тунги милициянинг ташкил этилганлиги катта аҳамиятга эга бўлди. Бунинг натижасида социалистик мулкнинг даҳлсизлиги ишончли равишда таъминланмоқда, жиноятга, айниқса кечқурун ва тунлари жамоат тартибини бузиш ҳолларига қарши кураш кучайди. Ҳозирги вақтда республикамизнинг ҳамма шаҳарларида ва ишчи посёлкаларида тунги милиция бўлинмалари ташкил этилган.

Тунги милиция хизматига ёш, ишчан, серғайрат ходимлар келди. Уларнинг кўплари комсомол йўлланмаси, меҳнаткашлар коллективларининг тавсияномаси билан келганлар. Кечаги ишчи ва хизматчилар, корхона ва муассасаларнинг энг яхши ходимлари, Совет Армияси сафида хизмат муддатини ўтаб қайтган ёшлар қалб амри билан ички ишлар органларига келиб, ташаббус билан ишламоқдалар.

Бутун куч-ғайратларини жиноятчиликка қарши курашга бағишлашга аҳд қилган бу йигитлар қисқа муддатда янги касб сирларини ўрганиб олиб, қийин ва шарафли хизматларини бажонидил ўтамоқдалар.

КОМСОМОЛ ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

Комсомол аъзоси Анатолий Левашев Совет Армияси сафидан қайтиб келгач, Тошкент милициясига ишга кирган. Ҳозир у ўз жонажон шаҳри тинчлигини ҳушёрлик билан қўриқламоқда. Коллектив ёрдами билан у милиция иши сирларини пухта ўрганди. Ҳозир эса илғор ходимлар қаторидан жой олди.

Яқинда ўргатилган ит билан тунда соқчилик қилиб юриб магазин ёнида муштлашаётган кишиларни кўриб қолди. Дарҳол уларнинг олдига югурди. Безорининг пичоғидан ярадор бўлган киши йиқилганини кўрди. Жиноятчи яширинишга уринди. Лекин Левашев ит ёрдамида унга етиб олди ва жиноятчини қуролсизлантириб, ички ишлар бўлимига олиб келди.

Комсомол аъзоси Ориф Исроилов бундан бир йил аввал Фрунзе район комсомол комитетининг йўлланмаси билан Тошкент шаҳар тунги милициясига ишга кирган эди. Ориф комсомол ташкилотининг наказини эсда тутиб, социалистик мулк ва жамоат тартибини қўриқлаш соҳасидаги ўз хизмат бурчини шараф билан бажармоқда. Яқинда у жиноятчиларни қўлга туширишда қатнашди ва ўзининг дадил, довюрак комсомол эканлигини кўрсатди.

Бўлинма командири Қосимов ва милиционер Исроиловдан иборат тунги милиция наряди автомашинада патруллик қилиб юрар эди. Улар Тошкент кўчаларидан ўтиб боришаркан, атрофга зийраклик билан назар ташлардилар. Стахановчилар кўчасида «Ёрдам беринглар!» деган овозни эшитиб қолишди. Машина тезликни ошириб, воқеа содир бўлган жойга шошилади. Беш жиноятчи Шомирзаев деган кишини калтаклашаётган эди. Беш жиноятчига қарши икки милиция ходими... Қосимов билан Исроилов дадил ва қатъий ҳаракат қилиб, ўғриларни қўлга туширдилар.

Қўқон шаҳридаги марказлаштирилган кузатиш пунктида тунги соат 1 да 5-заргарлик магазинидан тревога сигнали келди. Аҳмедов, Отахонов ва машина ҳайдовчи Ҳакимовдан иборат навбатчи-оператив группа магазин томон шошилди. Милиционерлар етиб келишганда магазиннинг ёнидаги бино эшиги очиқ, қулфи бузилган эди. Лекин ўғрилар ўз жиноий ниятларига ета олмагач, қочишга мажбур бўлган эдилар. Бироқ, Аҳмедов ва Отахоновларнинг шошилинч равишда ўтказган қидирув ишлари туфайли жиноятчилар қўлга туширилиб, иши судга оширилди.

Тунги милиция ходимлари социалистик мулкни ва жамоат тартибини қўриқлашда жонбозлик кўрсатиб хизмат қилаётганликларини тасвирловчи бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Тунги милициянинг моторлаштирилган ва пиёда патруллари социалистик мулк ва ҳуқуқ-тартиботни қўриқлаш учун ҳар куни шаҳар кўчаларига йўл олади. Улар шаҳар ва ишчи посёлкалари кўчаларида аҳоли тинчлигини қўриқлаб, ҳар қандай об-ҳаво шароитида тунни бедор ўтказадилар.

А. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг бошқарма бошлиғи, милиция полковниги.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

ЗИРАПЧА ВА „ЗИРАПЧА"ЛАР

Йилларнинг йиғини умр саналмас,
Инсонга наф теккан куннинг умрдир!
(Ўзбек халқ мақоли).

Газетамиз редакциясига келган жуда кўп хатларнинг фақат иккитаси хусусида фикр юритмоқчимиз. Негаки, бу хатларда инсон саломатлиги посбонлари шаънига уларнинг хизматини улуғловчи ва аччиқ юрак сўзлари баён этилган. Шубҳасиз, бу хатлар бизни тўлқинлантирди. Биринчи хатни Тошкентнинг Ҳамза кўчасида яшовчи Заҳро Ғозиева ёзиб юборган.

«Ёз ойлари... Қиш ўчоғи учун олиб келинган бир машина ўтин шундоққина эшик олдига туширилди. Матлуба чопқиллаб уйга кирамав деди-ю, ўтинга қоқилиб, йиқилиб тушди. Шундан сўнг чап оёғим оғрияпти, деб безовта бўла бошлади. Оғриқ зўрайиб кетди. Уни Қоратут кўчасидаги 7-болалар поликлиникасига олиб бордик. Хирург Е. Ризаева 6-ой чамаси «даволади», нажот бўлмади. Қизнинг оёғи шишиб, юролмай қолди. Маълум бўлишича, нотўғри даволаш оқибатида унинг суяги чирий бошлаган экан».

Хат замирида юраги ҳайратга тўлган инсоннинг, онанинг беозор муҳаббати, теран мушоҳадаси, ўкинчи ва шу билан бирга фарзандини даволаган ўзга врачларга чуқур ҳурмат изҳори ётар эди...

Матлубани қабул қилиб олган врач, хирург Ёрқиной Ризаева «Ҳеч нима эмас, тузалиб кетади» — деб бемор ярасини даволашга киришди. У йиринглаб кетган яра ичига симга бинт ўраб дори-дармон қўяр, қизга уйда ичиш учун турли витаминлар ёзиб берарди. Шу зайл кунлар, ойлар ўтаверди. Жароҳат тузалиш ўрнига, қизариб, шиша борди. Оғриқнинг зарбидан Матлубанинг ранглари синиқиб, мадори қурий бошлади. Онаси Шарипа опа ҳамон умид қилар, ишонарди, қизини юпатарди. У ҳамон нажот кутар, врач ҳузурига қизини олиб борарди.

Олти ойлар чамаси вақт ўтди. Бемор оёқ босолмайдиган бўлиб қолди. Табобат илмида мўъжизалар яратаётган шифокорларимизга бўлган юксак ишонч онани бемор қиз билан яна ва яна шу поликлиникага врач Ризаева ҳузурига етаклаб келарди.

Биринчи сентябрь яқинлашиб қолди. Матлуба мактабга бориши керак. Лекин... Энди қизнинг дардига алам қўшилди. У дарслардан ҳам қолиб кета бошлади. У 10-шаҳар касалхонасига жўнатилди. Ўн кунгина ётгач, яна даволовчи врач ҳузурига қайтариб юборилди. Яна ўша учига бинт ўралган симлар, чидаб бўлмас оғриқ азоблари... Бундай «даволаш» 1 октябргача давом этди. Бемор энди тунлари ҳам ухламай инграб чиқа бошлади...

Тасодифий бир воқеа Матлубани ойлар давомида чеккан азобидан қутқарди. Республика травмотология ва ортопедия институтининг шифокорлари Екатерина Матвеевна Кладова билан Татьяна Ивановна Наумовалар қизнинг оёғини бир марта ушлаб кўришдаёқ, гўшт орасида қаттиқ нарса борлигини ва у нарса олиб ташлансагина Матлуба тузалишини айтдилар.

Улар тезда операция қилиб қизининг оёғидан 4,5 сантиметр зирапчани олиб ташладилар. Матлубанинг юзида қувонч жилваланди. Онаизори эса нажоткор врачларни бағрига босиб миннатдорчилик изҳор қиларди. Матлуба тез соғайиб, мактаб қучоғига қайтди.

Лекин у 10-15 минут ичида олиб ташланиши мумкин бўлган зирапча туфайли ярим йил давомида азоб чекди, руҳан эзилди, синиқди... Асосий масала бу эмас. Асосий масала ўз бурчига, ўз касбига, қолаверса, инсон тақдирига икки хил муносабатда бўлувчи айрим шифокорлар ҳақидаги масаладир.

Екатерина Матвеевна билан Татьяна Ивановна ҳам Ёрқиной Ризаева сингари шифокор. Улар ўртасидаги фарқ нимада? Уларнинг бири беморга алам ҳадя этди. Иккинчиси эса у келтирган аламни ўз меҳри, ўткир зеҳни, тажрибаси, билими билан даволади. Бир қўл азоблаган жароҳатга иккинчи қўл малҳам қўйди. Нега? Биз аниқ шу саволга жавоб топиш мақсадида хирург Е. Ризаеванинг ҳузурида бўлдик. У қизни дарров эслолмади.

— Эслолмаяпсизми?

— Ҳар куни 60-70 бемор қабулимда бўлади. Қайбирини ёдда тутиб бўлади, дейсиз! Ниҳоят у ўша қабул куни ҳамшира йўқлигини сабаб қилмоқчи бўлди.

— Ҳамшира қаёқда эди?

— Ҳамширани текширвш комиссиясига олиб қўйишган.

— Беморнинг касалини ҳамшира аниқламайди-ку, шундай эмасми?

— Ҳа, шундай. Касални врач аниқлайди.

— Қизга қандай диагноз қўйган эдингиз?

— Йиқилган, енгил жароҳатланган. Жароҳати ифлосланган ва шамоллаган экан.

— Қандай дори-дармон белгиладингиз?

— УВЧ тайинладим, ярим витаминлар ичишни буюрдим.

— Натижаси қандай бўлди?

— Кор қилмади.

— Хирург сифатида қизнинг оёғини операция қилишингиз мумкинмиди?

— Мумкин эди.

— Нега қилмадингиз?

— Зирапча борлигини билмадим.

Шуни ҳам айтиш керакки, Ёрқиной 13 йиллик тажрибага эга. Маълум бўлишича, Ризаева беморнинг аҳволи яхшиланмагач, бирор йирик мутахассисга кўрсатмаган, консультация қилмаган. Бемор тақдирига бу хил совуққонликнинг боисини сўрадик.

— Вақтимиз зиқ, территориямиз катта, 2 минг 600 бола менинг ихтиёримга бириктилган, — деган жавобини олдик.

Рақамларни пеш қилиш, территориянинг катталигини писанда қилиш билан шифокорлик касбининг ўртасида қандай ўхшашлик бор. Шифокор биринчи ўринга рақамни, масофани эмас, инсонни қўйиши керак эмасми?!

— Институтда қачон таҳсил кўргансиз?

— 1959 йили.

— Ўз устингизда қандай ишлайсиз?

— Журналлар олиб тураман...

Бир ўринли савол туғилади. Медицина соҳасида эски билимлар билан қотиб қолиб бўладими? Уларни тез-тез аттестациядан ўтказиб туриш, малакали врачларга бириктиб қўйишни янада кучайтириш мақсадга мувофиқ эмасмикин?

Ахир, медицинамиз жуда илгарилаб кетди. Ҳатто уришдан тўхтаб қолган юракни ҳам совет врачлари қайта ишлатиб, инсонга ҳаёт ато этаётирлар. Мана бир ҳаётий мисол:

Сурхондарё область касалхонаси хирургия бўлимининг телефони жиринглади. Навбатчи жарроҳ Холмўмин Хўжаниёзов трубкани олди.

— Каптархона қишлоғидан гапиряпмиз, — деган бўғиқ ва ҳаяжонли овоз эшитилди. — Виктор Агеев деган йигитнинг юрагига мих қадалди. Унинг аҳволи ғоят оғир, шошилинч чоралар кўрилмаса...

... Бемор зудлик билан касалхонага етказиб келинди. Врач Ольга Максимовна Секретарёва операция столига ётқизилган беморни кўздан кечирди. Унинг юраги тўхтаган, қон босими йўқ эди. Аммо у тезда операцияга киришди. Тажрибали жарроҳлар Ольга Максимовнага ёрдамлашиб турдилар.

Сунъий нафас ёрдамида юрак-ўпка аппаратлари ишга солинди. Бир неча минутдан сўнг кўкрак қафаси очилиб, беморнинг юрагига жарроҳнинг бармоқлари бориб етди. Мих Викторнинг кўкрак қафасини тешиб ўтиб, юракнинг ўнг қоринчасига ёриб кирганлиги маълум бўлди.

Юракнинг тешилган мускуллари ўта эҳтиёткорлик билан қайта тикилди. Ғоят аниқ бажарилган массаждан сўнг тўхтаган юрак қайта ура бошлади. Эндигина 30 баҳорни кўрган Виктор Сергеевич Агеев ҳаётга қайтарилди.

Медицинанинг сўнгги ютуқлари, муваффақиятларидан хабардор бўлиш, ўрганиш, ўз малакасини тинмай ошириш врачларимиз учун кечиктириб бўлмас зарурат бўлиши керак. Тинмай ўқиш, ўрганиш, ўз устида ишлаш ўрнига оддий зирапчани олиб ташлашнинг уддасидан чиқолмаётган бундай шифокорлар ҳақида нима дейиш мумкин?!

Биз ўртоқ Ризаевага травмотология ва ортопедия институтининг шифокорлари олиб ташлаган зирапча ҳақида ҳикоя қилиб бердик. Бу ҳақда унинг фикрини сўрадик. Менимча, — деди у ўша врачлар таваккал қилишган бўлса керак. Яра кесиб қаралганда, ичкаридан зирапча чиққан...

Кўриниб турибдики, у ўзи ҳам билмайди, ўзгаларнинг билимига, тажрибасига тан бергиси, ўргангиси ҳам келмайди. Бу хил қараш, бу хил кайфият, касбига, кишиларга бу хил лоқайд муносабат билан ҳақиқий шифокор бўлиш мумкинми?

Баҳра олдим ҳаёт тажрибасидан
Ҳодиса дафига керак бўлади, —

деб ёзган эди, А. Рудакий.

Бизнингча, бизнингчагина эмас, медицина билими бўйича ҳам врачлар Екатерина Матвеевна билан Татьяна Ивановалар таваккал қилмаган. Балки, гўшт ичидаги зирапчани рентген қилиб кўришган. Қўл билан ушлаб, ақл-идрокни ишлатиб, ойлар давомидаги натижасиз дори-дармонларни сарҳисоб этиб, хулосалаб қатъий қарорга келганларидан сўнггина операция қилишган.

Матлуба неча юзталаб витамин таблеткаларини ютди, неча ўнлаб «яра тозалаш» азобларига тишини-тишига қўйиб чидади, қизни опичлаб, кўтариб врачга қатнайвериб онаизор Шарипа опа озмунча азият чекдими? Ҳолбуки, «зирапчани 10-15 минут ичида олиб ташлаш мумкин экан...

Иккинчи хатни Тошкентдаги Ҳамза кўчасида яшовчи завод ишчиси Тойир Ёқубов йўллаган.

«Ўша куни қалин қор ёғди. Рустамжон ҳовли-рўяларнинг қорини кураб бўлиб, эти увишиб кетаётганини айтди. Қумлоқдаги 55-амбулаториядан врач чақирдик.

Беморни кўришга келган врач Туроб Асомовнинг қўлида ҳатто медицина сумкачаси ҳам йўқ эди. У беморни кўриб, «ҳеч қиси йўқ, шамоллабсиз» деди. Икки кунга мактабдан қолиш учун справка ва «Пенталгин» аталувчи дори ҳам ёзиб берди. Минг афсуски, 17 ёшли Рустамжон уч кун дори ичди, тўртинчи куни аҳволи ниҳоят даражада оғирлашди...».

Тойир акалар оиласи бошига тушган қайғу, шубҳасиз, бизни жуда тўлқинлантирди. Ачиндик.

Хат изидан бориб, Рустамжонга дори ёзиб берган врач терапевтнинг суҳбатида бўлдик. Унинг ҳикоя қилишича, беморнинг юқори нафас олиш йўллари шамоллаган экан.

— Беморни кўриб, дори ёзиб бериб кетгач, унинг ҳолидан яна хабар олдингизми? — деб сўрадик ундан.

— Йўқ! — деган жавобни олдик.

— Нега энди? Бемор тузалиб кетганга қадар даволовчи врачнинг хабар олиб туриши зарур эмасми?

— Албатта зарур. Лекин менинг қарамоғимдаги территорияда 12 минг 30 аҳоли яшайди. Уларнинг ҳар биридан хабар ололмайман.

— 12 минг 30 аҳолининг ҳаммаси бир пайтда касал бўлмайди-ку?

— Шундай-ку, лекин...

Биз ўртоқ Асомовдан яна кўп нарсаларни сўраб олмоқчи эдик.

Афсуски, у биз билан сўзлашишни унчалик хуш кўрмади. Қабулидаги беморлар кутиб қолганини писанда қилди. Балки шундайдир, лекин беморни қабул қилиш, рўйхатга олиш асосий масаламикин?

Бемор — инсон тақдири қоғозлар, рўйхатлар, пала-партиш ёзиб берилган дори рецептлари билан эмас, шифокорнинг чин муҳаббати, инсоний юраги, тажрибаси, билими билан ўлчанмоғи, ҳал қилинмоғи керак эмасми? Шифокор ҳам ўз касбининг, ўз соҳасининг заргари. Заргарлик ниҳоят даражада нозиклик, зукколикни талаб этади. Шифокорлик эса ундан ўн чандон нозикроқдир. Чунки бу ерда тарози палласига олтин эмас, олтиндан минг бор қиммат бўлган инсон ҳаёти, кисмати, саломатлиги қўйилади.

Маълум бўлишича, Рустамжон ўпка шамоллаши, яллиғланиши оқибатида беҳад азоб чеккан... Унинг қариндош-уруғлари алам билан врач Асомовнинг ҳузурига борганлар. У эса келганларга дўқ урган: Бошқа врачга кўрсатишингиз керак эди, айб ўзингизда. Яна савол туғилади: — Ўртоқ Асомов, ахир сиз ҳам врачсиз, ички касалликлар бўйича мутахассис врачсиз. Улар яна бошқа қанақа врачга боришлари керак эди?

Дори ёзиб бериб кетгач, беморнинг аҳволидан бирров хабар олиш сизнинг виждоний бурчингиз бўлмаганда ҳам, шифокорлик вазифангиз эди-ку!

18 йиллик иш тажрибангиз, поликлиникадаги обрўйингизни рўкач қилишдан ҳам тортинмадингиз. Шифокорлик — энг мўътабар касб. Негаки, совет шифокорининг нуфузи, обрўйи жуда баланд. Одамлар унга ишонади. Тақдирини унинг қўлига ишониб топширади. Бу улуғ ишончни оқлаб, эл ҳурматига, муҳаббатига сазовор бўлаётган минглаб шифокорларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Бизнинг советлар ватанимизда ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт-саодати, саломатлиги учундир. Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашларнинг саломатлиги учун тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Соғломлаштириш, курорт ва ҳордиқ чиқариш оромгоҳлари, шифохоналар йилдан-йилга кенг кўламда кўпаймоқда. Мамлакатимизнинг энг шифобахш сувлари, боғ-роғлари, сулув табиати, барча бойликлари инсон хизматида. Шундай экан, ҳар бир шифокор буни юракдан ҳис этиши зарур.

Шифокорлик касбини, одатда, кўз-кўз қилиш учун эмас, инсонни севиш, уни ардоқлаш, сақлаш, умрига умр қўшиш учун ўрганадилар. Бу касб соҳиби учун биргина шиор — у ҳам бўлса инсон, бемор тақдирига бефарқ қарамаслик, уни жон-дилдан сева билишдир. Акс ҳолда шифокорликка не ҳожат?

Эътибор ОХУНОВА.

СПОРТ

ФУТБОЛ

ТЕРМА КОМАНДАМИЗ ФИНАЛДА

Европа чемпионатининг ярим финал учрашувида СССР терма командаси Венгрия футболчилари устидан 1:0 ҳисобида ғалабага эришди. Ҳал қилувчи ягона тўпни ўйиннинг 52-минутида Коньков киритди. Совет футболчилари ана шу муваффақиятдан кейин финалга чиқдилар. Финал учрашувида СССР терма командаси ГФР футболчилари билан ўйнайди. Бу масъулиятли ўйин ҳам 18 июнда Бельгиянинг Брюссель шаҳрида ўтказилади. Учинчи ўрин учун кураш Венгрия ва Бельгия командалари ўртасида бўлади. Европа чемпионатида совет ёшлар терма командаси футболчилари ҳам финалга чиқди.

«ПАХТАКОР»НИНГ ШАШТИ БАЛАНД

«Пахтакор»нинг мухлислари яйраб қолишди. Ўтган куни Кривой-Рог шаҳрида маҳаллий «Кривбасс» командаси билан учрашувда Ўзбекистон футболчилари 5:1 ҳисобида ғалабага эришдилар. Шуни таъкидлаш керакки, «Пахтакор» кейинги учрашувларда тобора спорт формасига кириб боряпти. Йирик ҳисобда ғалабаларга эришмоқда. Баъзи рақамларни таҳлил қилиб ўтиш ўринли деб ҳисобладик. Командамиз бу йилги чемпионатнинг дастлабки ўн тур ўйинларида тўплар нисбати бўйича 10-8 натижага эришганди.

Кейин-чи? Ўзбекистон футболчилари кейинги тур ўйинларида йирик ҳисобда ғалаба қилишга одатланиб боришмоқда. Навбатдаги тўрт турда рақиблар дарвозасига 14 тўп киритилди. «Пахтакор» ўз дарвозасидан шу тўрт ўйинда жами 4 та тўп ўтказиб юборди. Бу командамиз ўйиндан-ўйинга очилаётганлигини, спорт маҳоратини ошираётганлигини кўрсатади.

Энди ўтган кунги ғалаба ҳақида икки оғиз сўз. «Кривбасс» — «Пахтакор» командалари ўз тарихида биринчи бор юзма-юз келиши. Шунинг учун бўлса керак, ўйиннинг биринчи қисмида командалар эҳтиёткорлик билан — бир-бирларини таъқиб қилиб ўйнадилар. Аммо пахтакорчиларнинг шашти баланд эди: учрашувнинг дастлабки қисмини ўз фойдаларига 1:0 ҳисобида якунлашга муваффақ бўлдилар.

Учрашувнинг иккинчи қисми шиддатли ўтди. «Пахтакор» ҳужумкорлик руҳини дангал намойиш қилди. Рақиблар дарвозаси олдида устма-уст хавфли вазиятлар туғдириб турди. Бундай ҳаракатлар зое кетмади. Ушбу учрашувда «Кривбасс» дарвозасини Абдураимов уч марта ишғол қилди. Лисаковский билан Кузьмин биттадан тўп киритишди. Мезбонлар ягона тўп билан чекланишди. Биродар Абдураимов футбол бомбардирлари қаторидан ўрин олди. Унинг рақиблар дарвозасига киритган тўпи 12 тага етди. Шундай қилиб командамиз 5:1 ҳисобида ғалаба қозонди.

Бошқа учрашувлар қуйидаги ҳисобда тугади: «Черноморец» (Одесса) — «Олға» (Фрунзе) — 1:0, «Нистру» (Кишинев) — «Помир» (Душанба) — 4:4, «Металлург» (Запорожье) — «Строитель» (Ашхобод) — 5:0, «Металлист» (Харьков) — «Автомобилист» (Нальчик) — 1:0, «Шинник» (Ярославль) — «Торпедо» (Кутаиси) — 1:0, Текстильшик» (Иваново) — «Шахтер» (Донецк) — 0:0, «Крылья Советов» (Куйбишев) — «Уралмаш» (Свердловск) — 1:0, «Звезда» (Пермь) — «Шахтер» (Қарағанда) — 2:1, «Динамо» (Ленинград) — «Спартак» (Оржоникидзе) — 1:1.

Ана шу ўйинлардан кейин мамлакат чемпионати биринчи лига командаларининг жадвалдаги ўрни мана бундай:

	У.	Т.	О.
«Пахтакор	14	24-12	21
«Черноморец»	12	24-10	18
«Шахтер» (Д)	14	16-6	18
«Помир»	14	19-6	18
«Торпедо»	13	22-8	17
«Звезда»	13	12-10	16
«Спартак»	14	17-16	16
«Кр. Советов»	13	13-11	15
«Шинник»	14	12-13	15
«Шахтер» (Қр)	13	14-12	13
«Олға»	14	12-10	13
«Металлист»	14	14-15	13
«Автомобилист»	13	12-13	12
«Строитель»	14	16-28	11
«Металлург»	13	19-17	10
«Нистру»	12	10-18	9
«Динамо»	13	9-17	9
«Кривбасс»	13	15-25	9
«Текстильшик»	13	10-24	7
«Уралмаш»	13	10-19	6

Кўриниб турибдики, «Пахтакор» тўплар нисбатини 24:12 га етказиб олди. 21 очко тўплади. Ҳамон ўз лигасида пешқадамлик қилмоқда. Пахтакорчилар бир тур ўйинда дам олгач, 21 июнь куни Душанба шаҳрида «Помир» командаси билан куч синашадилар. «Помир» билан учрашув масъулиятли ўйинлардан бири деб қаралмоқда. Командамизга сафардаги бу ўйинида ҳам омад тилаймиз.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

Пойтахтимиз меҳмонлари

СИБИРЬ САНЪАТКОРЛАРИ

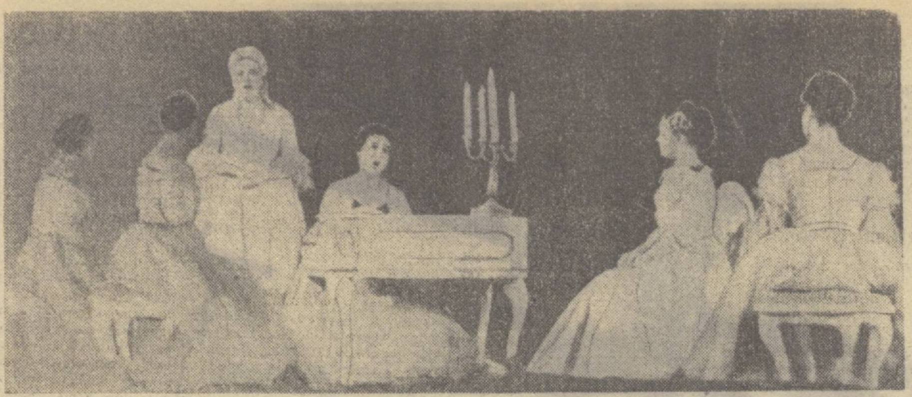

Тошкентдаги Алишер Навоий номли ўзбек Давлат Академик опера ва балет Катта театри саҳнасида Новосибирск Давлат Академик опера ва балет театри ижодий коллективи ўз гастроль — томошаларини бошлаб юборди. Шу муносабат билан театр директори Александр Петрович Чугуков мухбиримиз А. Юсуповга қуйидагиларни гапириб берди:

Серқуёш Ўзбекистон диёрининг гўзал пойтахти — Тошкентда Новосибирск театр усталари ўз томошаларини бошладилар. СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланиб ўтказилаётган санъат байрамига бизнинг ижодий коллективимиз ҳам қўшилиб, бунёдкор ва қаҳрамон совет халқларига маданий хизмат кўрсатишни асосий вазифамиз, деб белгилаб қўйдик. Тошкент театр усталари билан келишиб, ўзаро гастроллар алмашишга аҳд қилдик. Бизнинг 340 кишилик ижодий коллективимиз бу дўстлик ва юксак маданиятли шаҳарга ташриф буюрди. Ўз навбатида Тошкент театри коллективи Новосибирскка жўнаб кетди.

Театримиз ижодий коллективи ўз репертуаридаги шоҳ асарлардан бири П. Чайковскийнинг машҳур «Пиковая дама» операси билан куни кеча Тошкент гастролини бошлаб юборди. Аввало шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, Тошкент томошабинлари биринчи кунданоқ юксак маданиятли, нозик дидли, талабчан, санъатни жон-дилдан севучи эканликларини яққол намоён қилдилар. Биз буни олдиндан эшитган ва бу масъулиятли сафарга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрган эдик. Дарҳақиқат, биринчи учрашувимизнинг ўзиёқ бу фикримизни тасдиқлади.

Новосибирск театр санъаткорлари ўзбек диёрига, Тошкентга биринчи марта ташриф буюрдилар. Биз юбилей йилида ана шундай дўстона, ижодий ҳамкорлик ўрнатганимиздан беҳад хурсандмиз. Тошкентга 14 спектакль олиб келдик. Гастроль-томошаларимиз 9 июлга қадар давом этади. Биз талабчан томошабинларга ўз репертуаримиздаги энг яхши асарлар — П. Чайковскийнинг «Пиковая дама», «Оққуш кўли», «Уйқудаги гўзал», «Шчелкунчик», И. Дзержинскийнинг «Тинч оқар Дон», А. Бородиннинг «Князь Игорь», И. Польскийнинг «Терем-теремок», А. Аданнинг «Жизель», А. Меликовнинг «Севги афсонаси», С. Прокофьевнинг «Тош гул», Д. Шостаковичнинг «Ленинград достони», «Ойимқиз ва безори», Ш. Гунонинг «Фауст», Ж. Пуччинининг «Манон Леско», Б. Асафьевнинг «Париж алангаси», А. Даргомижскийнинг «Русалка» опера ва балетларини намойиш қиламиз.

Новосибирск Давлат Академик опера ва балет театри ўзига хос тарихга эга. Театримиз ташкил топганига бу йил 28 йил тўлди. 1945 йилнинг 12 майи театримиз туғилган кун ҳисобланади. Шу куни машҳур композитор М. Глинканинг «Иван Сусанин» номли операси билан театримизнинг пардаси очилган эди. Ўтган йиллар ичида театримиз ҳар жиҳатдан ўсди, камол топди. Репертуаримиз совет композиторлари, чет эл классикаси ҳамда қардош республикалар композиторларининг энг яхши асарлари билан бойиб, кенгайиб борди. Буюк композиторлар Глинка, Чайковский, Мусоргский, Даргомижский, Римский-Корсаковларнинг машҳур асарлари репертуаримиздан мустаҳкам ўрин эгаллади. Қисқа давр ичида театримиз ижодий коллективи 116 опера ва балет асарларини саҳналаштириб, ўз мухлисларига тақдим этди. Шулардан элликдан ошиғи совет композиторларининг асарларидир.

Театримиз ифтихори Лидия Владимировна Мясникова ва Лидия Ивановна Крупениналар Совет Иттифоқи халқ артисткалари фахрий унвонларига эга бўлганлар.

«Правда» газетаси таъкидлаб ўтганидек, театримиз опера кадрларни етиштиришда «Сибирь мактаби» деган шарафли номни оқлаб келмоқда. Бугунги кунда театримизда ишлаб, обрў қозониб, ўз истеъдод ва маҳоратларини кенг намойиш қила олган кўпгина санъат усталари Москва Большой театрида, Станиславский ва Немирович-Данченко номли театрда, Киров номли Ленинград театрида. Ленинград кичик опера театрида муваффақиятли ижодий меҳнат қилмоқдалар.

Бугунги кунда театримиз труппасида СССР халқ артисткаларидан 2 киши, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлардан 15 таси ҳамда кўпгина талантли ёшлар жўшқин ижодий меҳнат билан банд.

Театримизнинг талантли труппасига РСФСР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати, Ленин ордени кавалери, моҳир дирижёр Исидор Аркадьевич Зак бадиий раҳбарлик қилмоқда. Коллективимизда РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, рассом А. И. Морозов, РСФСРда хизмат кўрсатган артист, балетмейстер К. В. Шатилов, РСФСРда хизмат кўрсатган артист, ҳормейстер Е. П. Горбенко, истеъдодли ёш режиссёр О. Я. Аверянов ва бошқа бир қатор санъат усталари қизғин ижодий меҳнат билан машғулдирлар.

Театримиз ижодий коллективининг Тошкентга қилган бу гастроль-сафари жуда ҳам масъулиятли, шу билан бирга шарафлидир.

Биз дўстона ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиш билан бирга, ҳар иккала театр коллективи ўртасида ажойиб анъанани бошлаб юбордик. Бундан буён ўзбек саҳна усталари ҳамда ўзбек драматургларининг энг яхши асарлари бизнинг саҳнамизга ҳавола қилинади. Ўз навбатида театримиз репертуаридаги энг яхши асарлар ҳамда кўзга кўринган санъаткорларимиз ўзбек саҳнаси меҳмони бўладилар.

Тошкент гастроли биз учун катта имтиҳон бўлади. Бу синовдан муваффақиятли ўтиш учун бутун маҳоратимизни намойиш қиламиз.

Спектаклларимизга марҳамат, азиз томошабинлар!

Суратда: «Пиковая дама» операсидан кўриниш.

Ф. Абдурасулов фотоси.

ОЛАМДА НИМА ГАП

ПАРИЖДАГИ УЧРАШУВЛАР

ПАРИЖ, 14 июнь. (ТАСС). Франция ташқи ишлар министри М. Шуман расмий визит билан Францияда меҳмон бўлиб турган СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида министрлар нутқ сўзладилар.

М. Шуман ўз нутқида шуни таъкидладики, Франция билан СССР ҳамкорликни ривожлантираётганликларида н бошқа мамлакатлар асло хавотир олаётганлари йўқ, чунки бу ҳамкорлик тинчлик ишига хизмат қилмоқда.

Шундан кейин нутқ сўзлаган СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Совет—Франция ҳамкорлиги бундан буён ҳам Европа ишларида муҳим роль ўйнай беради, деб ишонч билдирди. Бу гап, аввало, хавфсизлик ва ҳамкорлик масалалари юзасидан Умумевропа кенгашини ўтказиш сингари актуал масалага тааллуқлидир.

САВДО БИТИМИ ИМЗОЛАНДИ

ПЕКИН, 14 июнь. (ТАСС). Бу ерда СССР ҳукумати билан ХХР ҳукумати ўртасида 1972 йилги товар обороти ва тўловлар тўғрисида битим имзоланди.

Битимни: Совет томонидан СССР ташқи савдо министрининг ўринбосари И. Т. Гришин, Хитой томонидан ХХР ташқи савдо министрининг ўринбосари Ли Цзян имзоладилар.

Битимни имзолаш вақтида ХХР Давлат Кенгаши Бош министрининг ўринбосари Ли Сянь-Нянь, ХХР ташқи савдо министри Бай Сян-Го, СССРнинг ХХР даги элчиси В. С. Толстиков ҳозир бўлдилар.

ПЕРУ. Мамлакатда социал-иқтисодий ўзгаришлар программаси жадал суратлар билан амалга оширилмоқда. Айниқса медицина ходимлари тайёрлашга катта эътибор берилипти. Суратда: Даниэл де Каррион касалхонаси қошидаги ҳамширалар тайёрловчи билим юрти.

МТИ—ТАСС фотоси.

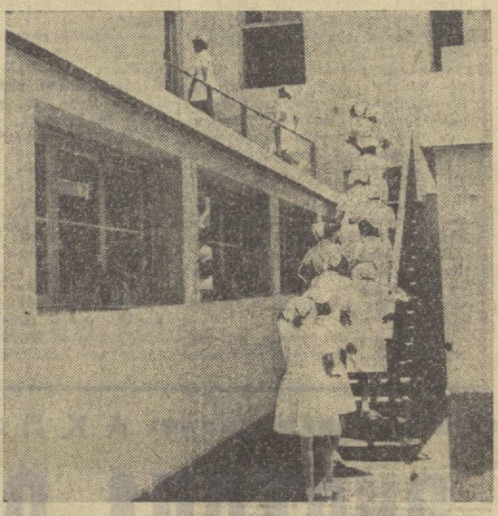

●

ИРОҚ республикасининг революцион қўмондонлик кенгаши мамлакатдаги чет эл монополияларига қарашли «Ирак петролеум компани» нефть компаниясини национализация қилиш тўғрисида қонун қабул қилди. Бу компания АҚШ, Англия, Голландия ва ғарбдаги бошқа мамлакатлар монополиялари қўлида эди. Суратда: Национализация қилинган нефть корхонаси. А. Матюшин фотоси. (ТАСС).

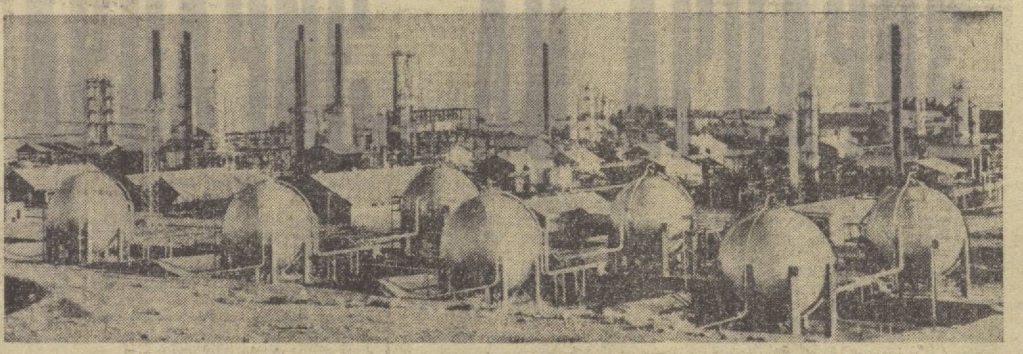

МУҲИМ ЎЗГАРИШЛАР ДАВРИ

22 майга ўтар кечаси Коломбода бир неча сантиметр баландликдаги кўпдан-кўп ниҳоллар ўтқазиб қўйилганлигига ҳамманинг назари тушди. Халқнинг қадимий одати шунақа. Катта воқеаларни нишонлаш учун кўчат ўтқазилади. Бу кўчатлар кишиларнинг кўпдан-кўп авлодларига қандай воқеа содир бўлганлигини эслатиб туради. 22 май эса Цейлон учун тарихий кун эди — бу куни конституция қабул этилиб, Шри Ланка республикаси мустақил мамлакат деб эълон қилинган эди.

Шундай қилиб, орол тарихида янги муҳим саҳифа очилди. Цейлон халқи тўрт ярим аср мобайнида чет эллик босқинчилар: португалияликлар, голландияликлар, инглиз босқинчиларга қарши мардона кураш олиб келди. Ниҳоят, бу кураш 1948 йили муваффақият қозонди. Узоқ вақт мобайнида орзиқиб кутилган озодликка эришилди. Лекин Буюк Британия конституциясига кўра Цейлон Англиянинг доминиони бўлиб қолаверди. Англия қироличаси давлат бошлиғи ҳисобланарди. Эндиликда суверен республика вужудга келгач, мамлакат мустамлака ўтмишига батамом чек қўйди.

Бу Цейлон пойтахтининг ҳозирги қиёфасида ҳам ўз ифодасини топди. Тропик офтоби нурлари остида республиканинг олтин герби ёрқин порлаб турибди. Бу герб Коломбонинг энг баланд биноларидан бирида ўрнатилган, бу ерда миллий давлат ассамблеяси ўз мажлисларини ўтказиб туради.

Ўзгаришлар шамоли мамлакатда бундан роппа-роса икки йил муқаддам — тараққийпарвар партияларнинг Бирлашган фронти умумий сайловда ғалаба қозонганидан кейин эса бошланди. Бу Бирлашган фронт буржуазия партияларининг таъсири остида бўлган коалициянинг ўрнига келган эди. Ана шу буржуа партияларининг кўп йиллик ҳукмронлиги натижасида Цейлон йирик чет эл монополияларга ғоят кучли равишда қарам бўлиб қолаверди. Чет эл монополиялари мамлакат экономикасида хўжайинлик қилар эдилар. Янги коалицион ҳукуматга Цейлон озодлик партияси, социалистик ва коммунистик партияларнинг намояндалари кирган. Бу коалицион ҳукумат мутлақо янги йўлни — мамлакатни мустақил равишда ривожлантириш, чет эл капиталининг зўравонлигини енгиш йўлини ўтказади деб эълон қилди. Давлат секторини мустаҳкамлаш, хусусий капиталнинг фаолиятини чеклаб қўйиш, ҳукмрон коалициянинг диққат марказида турибди. Кейинги икки йил мобайнида бу соҳада анчагина иш қилиб қўйилди.

Миллий хўжаликни юксалтириш соҳасида, ишсизликка қарши курашда, қишлоқдаги феодал сарқитларни тугатишда амалий тадбирлар кўрилмоқда. Сиримаво Бандаранаике ҳукумати прогрессив ташқи сиёсат йўлини ўтказмоқда. Сиримаво ҳукумати ўтган икки йил мобайнида ГДРни, ВДРни, Жанубий Вьетнам республикаси Мувaққат революцион ҳукуматини таниди.

Ижтимоий-иқтисодий қайта ўзгаришларнинг белгиланган программасини Бирлашган фронт осонликча амалга оширaётир деб бўлмайди. Ўнг кучлар, йирик капитал манфаатларининг намояндалари оролда прогрессив ислоҳотларни амалга оширишга халал етказиш учун қўлдан келган ҳамма ишни қилмоқда. Реакция, ҳукмрон коалицияга нифоқ солишга, коалициядан коммунистлар билан сўл кучларнинг чиқиб кетишига эришиш учун уриниб кўрмоқда. Буржуазия матбуоти коммунистик ва социалистик партиялар тўғрисида бўхтондан иборат мақолаларни босиб чиқармоқда.

Мамлакатнинг демократик кучлари, Цейлонни эркин суверен давлат ҳолида кўришни хоҳлаган барча кучлар ўнгларнинг ҳийла-найрангларига кескин зарба бермоқдалар. Коломбода чиқадиган «Атта» газетаси бундай деб ёзади: «Цейлон республикасининг эълон қилиниши — бу реакция устидан эришилган салмоқли ғалабадир. Эндиликда чет давлатлар эмас, халқ вакиллари томонидан ишлаб чиқилган конституциямиз бор».

Ана шу йўлда Шри Ланкани Совет Иттифоқи, бошқа социалистик давлатлар қўллаб-қувватламоқда. Кейинги вақтда мамлакатларимиз ўртасидаги алоқа муттасил мустаҳкамланмоқда. Давлатларимиз ўртасида товар обороти 1971 йилда аввалги йиллардагига нисбатан қарийб 30 процент ортди. Совет Иттифоқи Цейлонга машиналар, ускуналар етказиб бермоқда. Буларнинг ўрнига эса чой, каучук, кокос ёнғоғи маҳсулотлари олмоқда. СССРнинг ёрдами билан қурилган металлургия ва шина заводлари, ун комбинати тобора кўпроқ маҳсулот бермоқда.

Ҳа, мамлакатларимизнинг халқларини мустаҳкам дўстлик бир-бирига пайванд қилиб турибди. Совет кишилари Шри Ланка республикасининг эркин прогрессив жамият қурилишида катта-катта муваффақият қозонишини самимий истайдилар.

М. ОЗЕРОВ.
(ТАСС мухбири).

САМОЛЁТДАГИ ПОРТЛАШ

НЬЮ-ЙОРК, 14 июнь. (ТАСС). Воқеа бошдан-оёқ Артур Хейли саргузашт романларида тасвирлангандек бўлди. Детройтдан Нью-Йорк штатининг Буффало шаҳрига парвоз қилган «ДС-10» рейс самолёти ичида бомба портлади, лекин учувчи самолётни эсон-омон ерга қўндиришга муваффақ бўлди. Йўловчилардан 15 киши жароҳатланди, қолганларининг қўрққани қолди, холос.

Самолёт парвоз қилганидан кейин орадан 10 минут ўтгач, багаж бўлмасида бомба портлади. Пассажирлар омон қолганининг боиси ҳам шу бўлса керак, чунки улар ўриндиқларга ўзларини қайиш билан боғлаб олган эдилар, шу сабабли портлаш тўлқини уларни итқитиб юбормади. Портлаш натижасида самолётнинг тормоз системасига ва ғилдиракларига шикаст етди. Самолёт унча баланд кўтарилаолмаган бўлса ҳам, учувчи Брюс Маккормик бир амаллаб уни авария йўлагига қўндиришга муваффақ бўлди.

Мухбирларга айтишларича, аэропортга ҳеч ким телефон қилиб самолётни портлатиб юборамиз, деб дўқ қилмаган. Портлаш сабаблари текширилмоқда.

...Кейинроқ авиация компаниясининг вакиллари: бизнингча, «ДС-10» самолётида умуман бомба бўлган эмас, самолёт эшикларидан бири ёмон ёпилган бўлиб, 40 метр баландликда у очилиб кетган, шунинг натижасида портлашга ўхшаш ҳодиса содир бўлган, деган гапни айтишди.

ҚЎНҒИЗЛАР ҲУЖУМИ

КОПЕНГАГЕН. Кейинги кунларда Даниянинг Лолланн, Фальстер, Мен, Борнхольм ороллари соҳиллари юз минглаб колорадо қўнғизларига тўлиб кетди.

Қўнғизга қарши кураш учун Дания армиясининг бўлинмалари юборилди, лекин солдатлар бундай ғайри табиий десант билан курашишдан ожизлик қилдилар. Улар Мен оролининг соҳилидаги участкалардан атиги 500 метрини тозалаб, 135 мингта қўнғизни йиғиштириб олганларидан кейин чекинишга мажбур бўлдилар.

Маҳаллий маъмурлар бу картошкахўр офат мамлакат қишлоқ хўжалигига нақадар катта таҳлика солишини ҳисобга олиб, хатарли меҳмонларни огнеметлар ёрдамида қириб ташлаш имкониятини чамалаб кўрмоқдалар. (ТАСС).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 — Москва. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Эртаклар оламига саёҳат. 13.15 — Бадиий фильм. 14.25 — Эфирда «Молодость». 15.00 — Эстрада концерти. 17.55 — Тошкент. 18.00 — Фильм-концерт. 18.55 — Ахборот. 19.30 — Халқ контроли экрани. 20.00 — Телетомошабинларнинг саволларига «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси **Ю. А. Жуков** жавоб беради. (Москва). 20.30 — Ахборот. 20.55 — Қардош халқлар адабиёти. **Расул Ҳамзатовнинг** ижодий портрети. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Ташаббусга кенг йўл. 23.00 — Телефильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.20 — Москва. 18.25 — Янгиликлар. 18.30 — **Нина ва Иво** (телефильмнинг 1-2-сериялари). 19.00 — **Ҳайвон ўргатувчилар** (илмий-оммабоп фильм). 19.10 — Санъат усталари концерти. 20.00 — Тошкент. Эстрада концерти. 20.20 — Врач маслаҳати. 20.30 — **Гиппократнинг қасами** (бадиий фильм). 22.00 — **Ф. Зиёдуллаев** куйлайди. 22.30 — Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — **М. Мирзаев ва Ғ. Тошматов** асарларидан концерт. 9.30 — Москва. «Ер ва эл» радиожурнали. 10.10 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Ҳ. Охунова** куйлайди. 11.15 — «Маиший хизмат — барчанинг иши» туркумидан (русча). 11.30 — Чолғу куйлари. 12.15 — Дўстлик қўшиқлари. 13.30 — Опералардан рақслар. 16.10 — Ёшлар учун музикали соат. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — Концерт. 18.00 — Коммунистик ахлоқ ва тарбия мавзуларида. 18.10 — Ўзбекистон композиторларининг хор асарлари. 19.20 — Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (татарча). 20.00 — «Ўзбекистон индустриальний» радиожурнали ва саноат ходимлари учун концерт. 21.00 — Қардош социалистик мамлакатларда. 21.10 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. 21.40 — Москва. Миллионлар ленинча университети. 22.30 — **А. Мухтор** «Чинор» романи асосида радиопьеса.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/VI да Новосибирск давлат академик опера ва балет катта театрининг гастроллари — Уйқудаги гўзал.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/VI да **Лайма.** 17/VI — Тошболта ошиқ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Уч мушкетёр — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ВОСТОК», ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Онтарио бўйидаги саргузаштлар — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ромео ва Жульетта — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Қишки Англия — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Республика мулки — «ҚЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Уч мушкетёр — «ФЕСТИВАЛЬ». Онтарио бўйидаги саргузаштлар — «ХИВА».

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари (профессор ёки доцентлар): фитопатология, ўрмон мелиорацияси, қишлоқ хўжалиги экономикаси, чет тиллари;

доцентлар: агрохимия, генетика, чорвачилик, сабзавотчилик, умумий деҳқончилик, ташкил этиш, илмий коммунизм асослари, сиёсий иқтисод, ўсимликчилик, қишлоқ хўжалиги мелиорацияси, бошқариш, физика, энтомология, фалсафа;

катта ўқитувчилар: биохимия, геодезия ва олий математика, қишлоқ хўжалиги мелиорацияси, фалсафа (2 ўрин), жисмоний тарбия ва спорт;

ассистентлар: биохимия, КПСС тарихи, фитопатология, мевачилик.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар: Тошкент области, Оржоникидзе райони, институт алоқа бўлимига жўнатилсин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330.683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455, Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337804, Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 55—35, Урганч — 31—55, Фарғона — 4—29—44.

Б. — 140. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 02533.